

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์
มีพระราชทาน

พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ (ขนิลากรฤกษ์)

[Handwritten signature]

ขนิลากรฤกษ์
ทเวตเปตุมพยัตร์

เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๒/๑๒/๒๕๖๕

13/12/2565

[Handwritten signature]

13/12/2564 สุพิณสงกรพร จี.

นิพนธ์ศิลปกรรม (4พ) วิชาศิลปะ
โครงการ/โรงเรียน/ปีการศึกษา/ภาค/พื้นที่
โรงเรียน/หอศิลป์/จังหวัด/ปี ๒๐๒๒

ឯកសារនេះបានរៀបចំឡើងដោយស្របតាមការស្រាវជ្រាវរបស់អង្គការស្រាវជ្រាវស្ថិតិ និងស្ថិតិស្រាវជ្រាវ
 នៃអង្គការស្រាវជ្រាវស្ថិតិ និងស្ថិតិស្រាវជ្រាវ រាជធានីភ្នំពេញ ១១៩

คำนำ

ในขณะใดมีการฆ่าเพื่อบุคคลทั่วทุกแห่งรวมพิตรเป็น
การพิเศษเพื่อนอิมเกล้า ๆ อททศถวายนองพระเดช
พระคุณ ในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
เจ้าฟ้างรองพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช
ผู้ทรงพระมหากรุณาธิคุณอันล้นเกล้า ๆ ทาทิสถมิได้

อนึ่ง พระราชหัตถเลขาที่ได้รับพระราชทานมีอยู่มาก
หลายฉบับ สอดคล้องรวบรวมพิมพ์สำเนาขึ้นในคราว
งานนี้ เพื่อเป็นพระลัญจกพระมหากรุณาธิคุณซึ่งได้มีมา
แต่ไหนแต่ไร จึงได้พิมพ์ขึ้นดังที่ปรากฏในเล่มสมุดนี้

ท. เจริญธรรมวิมล

กรุงเทพฯ

13/12/2565

วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕

โรงพิมพ์ ไส่ถอนพิพรรณา ถนนพิษณุโลก พระนคร

ที่ ๗/๔๑๓

พระที่นั่งจักรพรรมหาปราสาท

วันที่ ๓๑ กรกฎาคม รชนโกสินทรศก ๑๓๘

ถึงเจ้าหมื่นสรรเพชญ์ภักดี

ด้วยเรื่องทมิฬหาคเด็กช่วยเสียบ ไม่ไต่มาวรัชการ
ช้านานนั้น ควรจะตั้งกำหนด ผู้ซึ่งรัชการวัย ๑
ยอมให้ช่วยฤๅสารับเงินเต็มได้เพียงบิลละ ๓๐ วัน ถ้า
หากว่าใครรัชการเสมอไปถึง ๓ ปี หยกก็ได้ทอด
เกี้ยว ๓ เดือน คงได้เงินเดือนเต็ม ถ้าใน ๓ เดือนเวลา
หยกกว่า ๓๐ วันขึ้นไป ให้ตกเงินเดือนกึ่งหนึ่งในเวลา
ที่หยก ถ้าไม่ไต่มาวรัชการวัย ๑ ตั้งแต่ ๖๑ วัน
ขึ้นไป ให้ตกเงินเดือนตามรายวันที่ไม่มานั้น ส่วน
ผู้หมั้นมากควรทะไรรางวัลไต่ขึ้น ก็ให้ให้รางวัล
กลมสมควร แต่เมื่อจะขึ้นจะลดถ้าเสมอไปเป็นอัตรา
ให้ชอกเหตุผลไปยังกรมพระคลังข้างที่เสียด้วย ถ้าจะ
ขึ้นลดเพราะเหตุอื่นให้หมายเหตุไป ททายข้อในฎีกาเบิก
ทักเกี้ยว ว่าขึ้นลดเพราะเหตุเช่นนั้น ๆ แต่ถ้าจะเปลี่ยน

อธิราชเงินเดือนคนที่ไ้ราชการมากฤลคเงินเดือนคน
ที่ไ้ไม่ไ้ราชการ ไม่ไ้ไ้การคะพะระเดือนไ้ไ้การ
คิดท้อไ้แล้ว ไ้ให้คหมายขอลกรรมพระคสรข้างที่ ไ้
การพระชนลคนนควรวไ้ยว ไม่ตองแทงท้าวฎีกา
เสมอไ้

สยามินทร์

สรรเพชญ์

วันเวลาที่คุ้มครอง จะกินเข้าก็ยกเป็นการส่ง
 ชายยุดล อีกเวลาหนึ่ง ก็ยเข้าไทยยกทั้งสี่รับความเคย
 ไม่ใช่ออย่างเลียงแขก ผู้นั้นโคะคือ ๑ ชายยุดล ๒ โค
 ๓ เล็ก ๔ หลิงกลาง ๕ หลิงเล็ก ๖ อากา
 ๗ กรมสมมต ๘ กรมกำวรง ๙ กรมพิทย์ ๑๐ กรมมรพงค์
 ถ้ากรมพิทย์บอกช่วยก็แล้วไป ถ้าจะมาได้ ประวิคร
 มาถึงให้มา ถ้าประวิครยังไม่มา ให้เรียกเจ้าพระยา
 สรรค์เข้ามา

สยามินทร์

“ชายยุดล” สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงพลบุรีราเมศวร์

“โค” พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

“เล็ก” สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ

“หลิงกลาง” สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนศรีสุนทรราชลัญจกร

“หลิงเล็ก” สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนอนุรักษ์มนตรี

“อากา” กรมหลวงชุมพรเขตต์อุดมศักดิ์

“กรมสมมต” กรมพระสมมตอมรพันธุ์

“กรมตำรวจ” สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า

“กรมพิทย” กรมขุนพิทยลาภพฤฒิธาดา

“กรมมรดก” กรมขุนมรดกศรีพัฒนา

“ประวิตร” กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม

“เจ้าพระยาสุรวงศ์” เจ้าพระยาสุรวงศ์วัฒนศักดิ์ (โต
มุนนาท)

งานนี้ เป็น การ พระราชทาน ร้อยส่ง สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ
เจ้าฟ้ากรมขุนลพบุรีราเมศวร์ ที่จะเสด็จไปศึกษาวิชาในยุโรป

สรรพเพื่อ

เมื่อกันคนคนคน เห็นว่าถ้าหมุ่ควรรแต่งธรรมคา
แต่กวางเองคำเห็นระงามกว่าชาว ถ้าไม่มีกวางเองคำมา
ให้บอกมาให้รู้ จะไค่มีงชาวไป

(ละขยั้นเข่นพระวราชหัตถเลขาทรงเขียนเอง)

พระที่นั่งบรรณาคมศรีณีย์

วันที่ ๒๒ มิถุนายน ร.ศ. ๑๓๒

ถึงสรรพเพื่อ

ด้วยการที่จะจัดเรือนสวดมนต์เป็น ๒ อย่าง คือ
อย่างหนึ่งที่จะอยู่รวม อย่างหนึ่งที่จะเพาะในเวลางาน
แต่ถ้าการคอกแต่งพยายามที่จะใกล้เคียงอย่าให้เมื่อเวลา
งานแล้วที่จะรอกตใหม่ได้เท่าใดยงก็ ให้ต้องเปลี่ยน
แปลงแต่เฉพาะตัวเป็น

ห้องที่จะทำไว้ ในเวลา ซึ่งใดจะวันนั้น

๑. ห้องซึ่งเขียนพนันคนเดียว เป็นที่ซึ่งต่อไปภายหน้า
หม้อจะอยู่ในเวลาเช้า ในครั้งนี้ให้ ไซ้เป็นห้องสำหรับ
มหาคุณเด็กที่จะเลี้ยงนารอนและเลี้ยงอาหาร จะต้องมี
ทางขึ้นลงทางถนนชอกเรือนอีกทางหนึ่งจึงจะสะดวก ให้
อัครราชย์ไม่ ขนทางหน้าต่างก็โต ในนั้นไม่ต้องตกแต่ง
อันใด นอกจากมีไฟ

๒. ถัดมาข้างควนออกห้องบรรโต แต่งเพียงต้นไม้
และไฟก็พอแล้ว

๓ ชั้นล่างห้องต่อไปข้างตวันออก เป็นที่พวกเจ้าพนักงานนั่ง ที่จริงแก่ของกับพวกใต้ เถาะจะให้เกาะนั่งก็ตาม

๔ ดึกเข้าไปอีกห้องหนึ่งตรงหัวมุม เป็นที่ข้าราชการฤๅดาษะมัทโธเจ้าพนักงานนั่งเสียบข้างอื่น ให้ข้าราชการนั่งเสียบทั้ง ๒ ห้องก็ไต่

๕ ห้องยามเลยวไปข้างใต้ เขาเป็นที่เสียบข้าราชการ

๖ ห้องสี่เหลี่ยมดึกห้องขาวไปอีกนั้น เขาเป็นที่เสียบเจ้าพนักงาน ไม่ค่อยคงเตะเกาะอ ก็นั้นเขตตข้างผู้ช่วยเขนสศทหนึ่ง ที่จริงถาฝนไม่ตกสนามหญ้าตรงนั้นจะคาดปรวสำหรับพวกพิณพาทย์และเจ้าพนักงาน

อัยกัศวร ถ้าหากว่าแดดถึงเหล่านี้พอแล้วก็ไม่จำเป็นน่าจะกันฝวฤฎามานสภกัใหเชนข้างหน้าเสียบที่เกาะวค คนที่จะเคียรเลียงกเป็นกรสดวกคิ ไม่ต้องลัษ ๗ ลอ ๘ คอข้างใน เพราะข้างในคงจะเข้าประตูค้ำนตวันออก ซึ่งใกล้กับห้องเสียบเจ้าพนักงานนี้

๗ ห้องที่เป็นมขย้อยเข้าไปข้างในคันทวันตก ๒
ห้องใช้เป็นที่เลี้ยงเจ้านายและข้าราชการตามแต่จะค่อน
โต คือถ้าเจ้านายน้อยข้าราชการก็เข้ไปได้มาก ถ้า
เจ้านายมากข้าราชการก็ส่งไปห้องยาว

๘ ห้องชั้นบนลตยรรโตเข้าไป คือไปภายหน้าจะ
เป็นห้องนอน แต่ในครั้งนั้นเป็นห้องรับแขกอย่างหนึ่งเต็ม ๆ
ชั่วคราว

๙ ห้องถัดเข้าไปอีกห้องหนึ่งทตรงหวมม เป็นห้อง
รับแขกจริง ๆ ทั้งบนคินและภายหน้า

๑๐ ห้องยาวเลี้ยวไปข้างใต้ เป็นห้องนั่งอย่างข้าง
ไทยทสำหรับเก็บเข้าของเครื่องทองเงิน ลูกมณี ตั้งค
เกลี้ยวไม่จำจะต้องไฮเกาอิ ในคราวนั้นเซเป็นห้อง
สวคมนตรี

๑๑ ห้องสทเหลยมตคินนไป ใช้เป็นห้องนอนทครั้ง
นั้นและค่อไปภายหน้า

๑๒ ห้องมขยอนออกไปข้างควันตกสองห้องนั้น ค่อ
ไปคงจะเป็นทรับแขกจริงแต่ค่ออย่างไทย เพราะห้องรับ

แขกทจกโต๊ะเก้าอี้ไว้นั้น หาใช้รับแขกเรียงๆ ไม่ ห้อง
 สองห้องนี้ในเวลาว่างนั้น ห้องเล็กข้างเหนือเข็นถนนพง
 สวดมนตร์และรับแขก ห้องยาวข้างใต้เป็นห้องเจ้านาย
 ข้างใน คือห้องตั้งเก้าอี้พิงกัน ย่อมเก้าอี้ทองน อดเต็มอน
 ห้องรับแขกข้างหน้า ซึ่งจัดทห้องรับมบรรโคนัน

๑๓ คอห้องนำห้องบรรโคนันไปตั้ง ห้องบรรโคนันเป็นห้อง
 นั่งอย่างเกยวอกยของสวดมนตร์

๑๔ คอไปอีกห้องหนึ่งเป็นห้องนอน ซึ่งแล้วจะย้าย
 มาอยู่ห้องรับมบรรโคนันหน้า เพราะฉะนั้นในห้องสอง
 ห้องนี้ ถ้ายังไม่ควรจะให้ฝาข้างคนเพราะรูปภาพพระ
 คอย้ายมา ถ้อยคำ เหตุอกตะยเสีย ให้อยบเขน ห้องยาว
 นั้นบางทจะกลายเป็นทเกยของ

๑๕ ห้องมมสคข้างใต้เป็นห้องนอนทั้งควรวนและ
 คอไป อดคงทโค

๑๖ ห้องถคออกมาข้างตะวันออกเป็นห้องนั่ง อดคง
 ทโค

๓๗ หียงยาวคอออกไปข้างตะวันตกเป็นห้องที่จะเลี้ยง
ข้างใน นิ่งกยพน

๓๘ ห้องชั้นล่างตรงกันลงไป คือเป็นห้องเลี้ยงข้างใน
เหมือนกัน ใช้นิ่งกยพน

ขอกเพื่อพอเป็นเวลา ๆ ใจคงนี้ แต่เรื่องกันมาน
สักคชเวลานั้น ขกความจะยิงยื่นข้อยดักหน้อย ที่จริง
ก็ไม่ใช่หน้อยเจ้า เป็นหน้อยกรรมพิทย แต่เห็นว่าถ้า
จะพคกันตรงเรื่องเขาออกขกยกับเจ้าและทางเคียว ควรจะรู้
กันให้ตลอด มานนซึ่งขวขวมสักคกลางขาลาคตลอด
ที่คตวันออกคณนคก สังกษเขากนทางถนนวิมเรือน
ข้างควันคก ขาลาข้างใดเช่นข้างใน คังทสรองย
ข้างในนั้นควย เรืองนแล้วจะพคกขกรรมพิทยคตไป

สยามินทร์

“ เรืองนสยามล ” ตำแหน่งสมเด็จพระปิตุจฉาเจ้า ในพระ
บรมมหาราชวังที่สร้างขึ้นใหม่
13/12/2565

“ กรรมพิทย ” กรรมขุนพิทยลาภพฤฒิธาดา เสนาบดีวังใน
ในเวลานั้น

วันที่ ๒๓ มิถุนายน ร.ศ. ๑๒๒

ถึง สวรรพเพ็ด

พรหมณเฑาะฏ์ ๆ ที่จะไปเที่ยวไปเที่ยวมาอยู่ข้าง ถ้า
 พนในท้องมมซึ่งเป็นที่ขบแซก ขัดปนกระดานทานามัน
 ใต้ลึงทองหนึ่ง จะจกใต้ก็ เห็นว่าถ้ารบกวรป่นการล
 หองนั้นเสียให้ลำไร่ก่อน แล้วไม่ต้องมีใครเที่ยวผาน
 ถ้าไปจ้งช่างทานามันเงาเช่นที่สวนกลศิศมาชคณาตากคัง
 จะทัน เพราะห้องเขียวเท่านั้น ถ้าจะทำใต้ทองต่อ
 ออกไปข้างริมขรรโศกทองหนึ่งซึ่งจะเบ็ดถึงกัน จะได้
 ขัดออกทองหนึ่งกยงคขึ้น แต่ที่เคลือบนั้นขบเปลวไม่ต้อง
 ทานามัน ขอให้คึกกับพระยาวจรพงศ์

สยามนทร์

... พระยาวจรพงศ์ ... เจ้าพระยาวจรพงศ์พิพัฒน์ (ม.ร.ว.
 เย็น อิศรเสนา)
 13/12/2565
 เรืองแดงต่าหนักสมเด็จพระนิตยนาเจ้าในพระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๕ กันยายน ร.ศ. ๑๒๒

ถึงสรรพเพ็ช

วันที่ ๘ จะกลับลงไปกรุงเทพฯ นั้น จะกินข้าวเช้า
ที่สวนกุหลาบ เจ้าสายจะให้คนลงไปทำ ให้ตั้งโต๊ะที่
พลับพลาสวนแจ้งแจ้ง มีสำหรับข้าราชการที่ตามลงไป
ด้วย สั่งลงไปให้เขารักลวงหน้าไว้ พอไปถึงเก็บใน
สวนแล้วให้ไว้กิน จะได้ไม่เสียเวลา

สยามินทร์

ป. ล.

ให้บอกพระสถิตย์ พระยาวรรพวงศ์ พระยามหาเทพ
พระยาเวียงโก ให้มาคอยด้วย

“เจ้าสาย” พระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาถ

“พระสถิตย์” พระยาประคัมภ์ร้อมรพินาย (ม. ร. ว.
จิต อิศรศักดิ์)

“พระยาวรรพวงศ์” เจ้าพระยาวรรพวงศ์พัฒน์ (ม. ร. ว.
เย็น อิศรเสนา)

“พระยามหาเทพ” พระยาอภิธรรมฤทธิ (ถวิล อมาตยกุล)

“พระยาเวียงโก” พระยาเวียงโกในนฤบาล (เจ๊ก เกตุทัต)

ระวางประทับแรมอยู่ที่พระราชวังบางปอิน ได้เสด็จ ฯ กลับ
มาทอดพระเนตรการสร้างสวนกุหลาบในวัน

วันที่ ๘ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๔

พระยายม

ให้คิดทำศาลากว้าง ๆ ขึ้นไว้ ในกลางหมื่นคนไม้ที่
 เลียงกน วันนสั๊กหลังหนึ่ง พอเป็นที่พักแอกพักฝน
 เพราะการป่าดึกเช่นนั้นน่าจะคั้งมีต่อไป ปลูกหลังคาจาก
 ก้อนถักไค้ เป็นอย่างทีเรียกว่า รัสสิ๊ก ทุ๊กเห็นจะคิด
 ไปได้ก็

สยามินทร์

“ดึก” กรมหลวงสรรพสาครศกฉิจ
 ศาลาที่ได้สร้างขึ้นตามพระราชดำรัสสั่งนี้ คือศาลาที่สนาม
 หน้าหน้าจากบ สานดลิต

ให้พระยายุรุษคิดอ่านเขียนชื่อรถในที่แห่งใด จะเขียน
อย่างไรให้หาฤกษ์ให้ดี

รถมอเตอรืคาร์แกง (ที่มาแล้ว) ชื่อ แก้วจักรพรรดิ

รถมอเตอรืคาร์เพดาน (ที่ยังไม่มา) ชื่อ ทศนารถ

รถไฟผ่านพจน (หลังใหญ่) ชื่อ ครอบบาท (อ่าน
ว่าฟ้า)

รถไฟผ่านแกง ชื่อ มหาหงษ์

สยามินทร์

เป็นรถของหลวงที่มีใบเสร็จมรก

๑๕

พระที่นั่งบรมนาคมสรณีย์

วันที่ ๒๕ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๔

พระบาทสมเด็จพระ

วันที่ ๒๕ เสด็จไปทอดพระเนตร ไปลงเรือที่
ถนนตก ด้วยรถม้าขึ้นรถที่แล้วกลับทางยกไปสวน
กุหลาบที่เขียว สำหรับเก็บ

สยามินทร์

วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๔

ถึงพระยายม

เม่นข้างหน้ายังไม่ ขอให้เป็นเงาหน้าที ขอให้
 ตามกรมหลวงประจักษ์ กรมขุนสรรพศาสตร์ กรมหมื่น
 มหิศร์ ว่าจะทำอะไรได้อย่าง จะหาของไว้ให้ครบ บอก
 ฟังไว้เปล่า ๆ ยังไม่มีของก็ได้ เมื่อระกิ้งงค์คอยทำ

สยามินทร์

“กรมหลวงประจักษ์” กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม

“กรมขุนสรรพศาสตร์” กรมหลวงสรรพศาสตร์ศุภกิจ

“กรมหมื่นมหิศร์” กรมหมื่นมหิศรราชหฤทัย

เรื่อง นล อการ ทำครวตีตเลขียงในงานขานเรือนต้นที่พระราชวัง

คุณิศ

เมณฑายหน้า

หมื่น
หมื่น

กรมหลวงประจักษ์

ชนมเงินนายาเกิดขจรแซก

แกงกระดอชงเงิน

แม่กิ่ง

เจียนเงินปลาทสด

กรมขุนสรวิมลสาร

เกษว เควอองวอง

เกษม

เกษม

เกษม

แกงเย็กพระ

กรมหมื่นพิศ

เข็ดผกชิง

เม่นฝ่ายในที่ประธานออกมา

ชนมเงินน้ำพริก	เจ้าจอมเอี่ยมและท่านผู้หญิงอู่
แกงไก่	ทรงทั่ว
แกงลัดไทย	พระองค์ศรีนาค
เขายหริแกงมดหมัน	พระองค์อรไทย
หริหมทองเควือง	พระองค์พวงสร้อย
ยำทวาย	พระองค์กาญจนา
พริกขิงข่า	พระองค์วาณี
ผักปลาหมกสด	พระองค์แซ
ผักกอก น้ำพริก	พระองค์ภทรา
	พระองค์เจริญศรี
	พระองค์เขยวภา
กวยเขยลาว	เจ้าจอมมารคากาการวิคีมี
ขนมลำเจียก	สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ และพระเจ้าลูกเธอฝ่ายใน
ขนมฝิง	
ทองพลู	
ส้มเขียวหวาน	
สละ	
พลับพลึง	

เข้าเห็นยวต่าง ๆ
ขนมเของ

สมเด็จพระบรมราชาเทวี สมเด็จพระ
พระเจ้าลูกเธอและพระเจ้าลูกเธอ
ฝ่ายใน

วันที่ ๑๙ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๔

พระยายม

พวกที่ไม่ได้ขอกรุปประชาชนแต่ได้ ไหวตให้เขา และ
ผู้ที่ไม่ได้ขอกรุป แต่เขาไม่ได้ ไหวตขอให้เขา อยากจะ
แจกจ่ายเป็นการขอขมาใจเขาช่วยทำบุญ ขอให้เสียค่า
กุเสียๆ ขอให้เอิกเกริก รุประไม่พอแจก ถ้าได้ความ
ว่าผู้ใดให้เขมออกมา

สยามินทร์

“ออรุปประชาชน” ในงานไหว้พระวัดเบญจมบพิตร วัน
หลวงมีการประกวดรูปถ่าย

ถึงพระยายมรม

วันอาทิตย์จะไปเที่ยวออก เวลาเช้าโมงหนึ่งขบวน
ไปลงเรือท่าเคียน มีรถข้างในสองหลัง เรือใช้เรือ
พระยาราชสงครามเป็นเรือที่นั่งลาหนึ่งเรือข้างในลาหนึ่ง
ใช้เรือเก๋งขนาดนั่งได้สัก ๖-๗ คน เช่นเรือมากเก๋ง
ที่พระยาราชสงครามใช้วิกกอนจะก็ หรือจะเอาลำใหญ่
ที่เคยใช้ด้วยก็ได้ จากล้นน้ำแห่ง มาชนท่าถนนข้าง
คูไปตามเคยเพิ่มรพอกคนหนึ่ง

จ. ป. ร.

“พระยาราชสงคราม” พระยาราชสงคราม (กร ทรงสกุล)

“รพี” กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์

วิมานเมฆ

พระยาพรหม

สัตถิการวิญญู ถ้าจะทำให้ข้าของเก่าเหล่านั้นชาว ให้
 เขาแปลงกับย์สยัตยา ๆ ให้ทั่ว ล้างให้ละอองออก เขา
 ด้วเช็ดพอหมาด แล้วเอาเขาในหีบแก้วหรือหีบกระจก
 เช่นพะระคนไม้กระโถย ด้งแคตที่อ่อน ๆ หน้อย ล้างระ
 ชาวชน แต่ถไม่ม่กระจกหรือขระแตกเป็นโรงว ด้งโค
 ด้ยเยอนมากแห่งนั้นให้ด้กแตกมากหน้อย ค้อย ๆ ทำ
 ไปด้งนระหมตรดชนกวานมาก

(พระยชนเอนพระราชากระแสรบสังให้ด้ยอินเจียน)

เวลานั้นเป็นสมบัตินอมเล่นคลบ้งา

สวนดุสิต

วันที่ ๑๓ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๕

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

การขมเอนน จะไปในว้นที่ ๑๓

สยามินทร์

การขมเอน ขมเอนพระขมเอนรัตนราชพลกในที่ดินซึ่ง
ได้รับพระราชทาน ตำบลนนทรีชวีสี่นอก

ก ๗/๑๘๓๕

สมเด็จพระปรมินทรมหาฯ พาดังกรณ พระจุลจอม
เกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม

ขอประกาศแก่ท่านทั้งหลายทั้งปวง ผู้ควรจะได้
ทราบความ ในหนังสือสำคัญฉบับนี้ให้ทราบว่า ที่คน
จีนถนนช่างฮั่นนอก ผายเห็นอกกว้างตามถนนช่างฮ
ั่นนอก ๒ เส้น ๕ วา ๒ ศอก กว้างตามถนน
สังโลก ๒ เส้น ๖ วา ๒ ศอก ยาวตามถนนนอก
ทิศกบทิศจะให้เขาทำถนนสรรพเพชกรก ๓ เส้น ๑๕ วา
๒ ศอก ยาวตามถนนตักตามถนนช่าง ๓ เส้น ๑๖ วา
๓ ศอก เขาพเจ้าได้ ให้เขาพงานจกช่อไว้ด้วยเงิน
พระคลังข้างที่

บัดนี้ข้าพเจ้าเห็นว่า พระยาบรมมหาราชวังพลัดถิ่นเป็น
คนทข้าพเจ้าได้ ใช้สอยใกล้ชกอยู่เสมอ ๆ สมควรจะให้
ทนเป็นทบ้านอยู่ อัยยบราชจักร โดยสควกสขาย

ข้าพเจ้าจงทำหนังสือฉบับนี้เป็นสำคัญยกทต้ายลชง
กล่าวมาแล้วนั้น ให้เป็นสิทธิเป็นทรัพย์แก่พระยาบรม

๒๖

วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๑๒๕

พระยาพรหม

ขอให้หีบพระอำมรงค์และเครื่องหีบหมากและ
กระบะหมากเสวยของเสด็จขวยมาให้

สยามินทร์

“เสด็จชาย” สมเด็จพระราชาธิบดีแห่งประเทศ
ที่โปรดเกล้าฯ ให้หีบพระเป็นมรดกของมณฑลเหล่านี้โดย
จะเพาะ

13/12/2565

๒๗)

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๕

พระยาบรมม

๑๑

วันที่ ๘ จะออกฤกษ์ย้ายนายบุคคล ให้ไปจัดการช่วย
เลี้ยงน่าวอนเป็นเวลาเทียว

สยามินทร์

“บ้านชวยบุคคล” วังลดาวัลย์

13/12/2565

วันที่ ๘ กันยายน ร.ศ. ๑๒๕

ถึงพระยายม

เรื่องทนายทมิฬมาชอนน กนก ให้เรียงชาย มัน

จะกลับกลายไป

สยามินทร์

บ้านนี้เป็นบ้านเดิมวัดถนนอัญญาต์ ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ข้าพเจ้าที่และสร้างคฤหาสน์ ก่อนพระราชทานที่บ้านถนนราชวิถี

วันที่ ๒๗ ตุลาคม ร.ศ. ๓๒๕

พระยาบรุษ

อาหารที่หม้อเรกคอมเมนต์ ให้กินเข้าเควทเกอร์ไฮค
ญาไมส์ เข้าสวยกัณมโค จนมข่งสดที่เรียกว่า
เกรซิมเบรค กลางวันผักทอชญาคมทวายน้ำมันเนยอย่า
ให้มีพริกไทย มนคัมเนอสดวขิงสีกเสกนอช ไข่ทวชเนอ
สยให้ละเอียต นอกจากนั้นสดกัณน้ำมันนาว เข้าเท่าไรๆ
ไม่มีกัณหนค ของหวานมละกอกัณน้ำมันนาว ผลไม้สด
ทวชคัม ผลสดมอชคั ทวามขนมทงขวง เกรซิมเบรค
น้ำแร่ที่เรียกว่า ไวเซอร์ทวชวช เวลาเข่นเหมือน
กลางวัน

ให้คิดรคการให้อายยเคอรวทากยเขออถสดกพกหนง
แต่อย่าใช้ของกลักไคใดแลค

น้ำแร่ทง ๕ อย่างนั้นให้คคทท

13/12/2565

สยามินทร์

“อัยปีเตอร์” หลวงทิพรสโธชา (ปีเตอร์ อันโตนิโอ
อันตรนิยัคต์)

พระที่นั่งอุททยานภูมิเสถียร

พระยายมร

ให้ขอกเล็กไม่ไปเที่ยว เมื่อคนนั้รักเลี้ยวแขนขา
 มากชน ลมชนหุเสมอ ไม่ใช่แค่เพราะยาเข้าควินนิน
 มอนคนทุกชั่วโมง และกัในรวางคณหงนนานเหลือเกิน
 จนเห็นว่าจะหลัยจริงน้อยนัก เวลาเนีฟกำเวียเช่นนี้
 ชอบนอนนึ่งมากกว่าเคนโลก เพราะอาจัยใช้ได้ ให้
 ยอดกรรมมหิศรเคิมทศคน

สยามินทร์

“กรรมมหิศร” กรรมหม่นมหิศรราชหฤทัย

พระที่นั่งอุทยานภูมิเสถียร

ให้พระยายมราชถือชื่อของแห้วสำหรับชกภาชนะ คือ

๑ นามันสกีรินหรือโยเมตัมตามแต่จะได้อีก ๓ ๒ ปูน
 เวียนนาหรือปูนอื่นที่มีขายในบางนอกสำหรับชกของ
 ๓ กระเบื้องญาวรายที่ชกของ ๔ สุ่มชกของ ของเหล่าน
 ตามความคึกคึกหญิงเห็นวาระหงโตยากที่สุด จึงต้องไป
 ให้ผ ชายเขาหา การที่จะให้ผ ชายหานนต้องบอก
 เจ้าผอบ ๆ กชเกยตามเคยรวไฉะไปให้พระองค์เจ้าสาย
 หาดคงแคว้นรุ่งชนเขาหม้อมาให้ จนกระทั่งคนไม่ได้
 ช่าว เลยไม่ตองชก ผที่เป็นเจ้าหน้าทกออกคักใจว่าไม่
 คองชก

สยามินทร์

“เจ้าผอบ” หม่อมเจ้าผอบ สนิทวงศ์ กำกับพนักงานพระเวลา
 และวันที่ 13/12/2565

“พระองค์เจ้าสาย” พระองค์เจ้าสาย สนิทวงศ์

พระยาบวร
๑๑

แปรงฟันแข็งเสียหมดแล้ว เจ้าพนักงานเขาเปลี่ยน
ไม่เป็น ให้ซื้อเขามาให้สัก ๖ แปรง หรือมันมืออย่างไร
จะดีขึ้นบ้าง ถ้ามาให้หลอดซื้อโตกัก

(ฉบับขึ้นเฝ้าพระราชหัตถเลขาทรงเขียนเอง)

วันที่ ๑๓ มกราคม ร.ศ. ๑๒๕

บริพัตร พระยาบวร

ทางที่จะให้ยาเก่ามาไต่ถามอยู่ ๒ อย่าง คือตามขอ
 มียาที่ประสมเหลืออยู่ที่บ้านหรือที่ร้าน ครั้นไปโรงเรียก
 ก็ยั้งมา แต่ผิดสิ่งเกิดที่ลงวันแก่นัก เว้นไว้
 แต่หมอจะไต่ลงวันรบจากวานยา อีกอย่างหนึ่งจะเป็น
 ได้ โดยง่ายนั้น ยาเก่าเหลืออยู่ชวค ๓ เพื่อจะตระเตรียม
 ขนมาจึงเรียกเดิมมาอีก ๒ ชวคให้พอ ๑๕ วัน มาตั้ง
 ปนไว้กับของเก่าเป็น ๓ ชวค เเลอญผวยเอาชวคยาใหม่
 ให้กินคงแต่อย่างกอกมาจนถึงนี้ ครั้นหยยออกที่หนึ่ง
 เเลอญไปเจอจะยาชวคเก่าด้วยไม่รู้ สักว่าจกในข้างชวคว่า
 กระไร เป็นทางที่น่ากลัวจริง แต่มันก็ไม่ใช้ยาแล้นยา
 ภายจะไรที่จะต้องพิจารณาให้ ไต่ความเท็จจริงต่อไป ยก
 เสียก็ไต่ เอาแต่การต่อไป ตามที่จกการจะส่งระเพาะ
 ๗ วันนั้นก็ แต่ดำให้มีพระฤกษ์ อยู่หว่างกลางเสียอีก
 สักคนไต่จะก็ ยานนี้ให้ตามขอส่งระเพาะพระยาบวร
 หรือเสมอใจหรือหลวงคักคัก เมอรบและส่งแล้วให้ม

บรรทัดลงไว้เป็นหลักฐานในระหว่างผู้รับผู้ส่งด้วยอีกชั้น
จะเป็นการมั่นคง

สยามินทร์

“บริพัตร” สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต

“เสมอใจ” พระยานิพัทธ์ราชกิจ (อิน นรพัทธ์ภ)

“หลวงศักดิ์” พระยาไพฑูริย์เทศ (มรว. ลม อรุณวงศ์)

สวนดุสิต

วันที่ ๒๕ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๕

ให้ตกลงพระบายรายเดือนกรบภัยในสมณ อธิปไตย
ควรระเขากวอบสำหรับคิภพระที่นั่งใต้ ให้เลือกเนกาศพิ
ไปพิมพ์

(ฉบับนี้เป็นพระราชกระแสรับสั่งให้ม อินชชยน)

พระที่นั่ง คือพระที่นั่งอัมพรสถาน
ฉบับนั้นและต่อไปเป็นเรื่องตมตั้งพระที่นั่งอัมพรสถาน สำหรับ
งานเฉลิมพระราชมณเฑียร

วันที่ ๒๗ มกราคม ร.ศ. ๑๒๕

พระยาบรมม

ขอใ้ล้งเกตุว่า พระท่นังของเราไม่ไ้ได้ ไ้ใช้เครื่อง
 แก้วสลอข่างเกตุว กักออยแล้วซาคไม่เซอຍอะไร เพราะ
 ไ้ใคร ๆ เขากันขงเกตุว ๆ เรากันขงเกตุวว่าเขา ใจเขา
 ไ้ไม่รักกัน ใจกันออกเสียบคายนมา ไ้ไ้เคยพอกัน
 แล้วดวงเครื่องแก้วออสเทวรบเป็นสังละอนพวรรณละนอยเขา
 ไ้ไ้ไ้ไ้ ไ้มทอຍกททอຍสยบหฺรชนลาง ไ้คอกันกับทอຍ
 กันเขา ไ้คตงเครื่องยอสลเลน ไ้คทจคเครื่องเงินไว้นน
 ไ้แตนจาจะรอนจงเครื่องแก้วอน ๆ อิก ไ้และเครื่องเงินจะ
 ไ้เขาไปยคไ้ไว้ไท้น ขอใ้ล้งองนคไ้ไว้ ซากจะนคยง
 ไ้เหมือนกัน ไ้หองเครื่องแก้วนไน้วงไม่ม ไ้ถ้าจะเล่นก
 ไ้ไม่ซค ไ้เหมือนกับเครื่องไมรา ถ้าเขาเครื่องไมราออกมา
 ไ้ทงพระท่นังนเขนอาบค ใจนแตนเรอไ้กับมทงรายคเหมือน
 ๑๓/๑๒/๒๕๖๕
 ไ้จะลกลามไ้ไ้มาก ๆ ไ้ทงเครื่องเขยนท่นังสอเงินกไ้ไ้
 ไ้เปลียนเสียบแล้วควย ไ้เครื่องเงินนจาจะไปสมทอຍอยู่หอง

แม้จะเก่งหรือหยังบรรอนท์ แต่คัมมันตะกละ ๆ อยู่หน้อย
 เพราะเครื่องแก้วมันเข้เครื่องกนตงมัน ยอกมาพอให้
 จะได้นกหลยคาเทียบคักไต่

สขามินทร์

วันที่ ๒๗ มกราคม ร.ศ. ๑๒๕

ถึงพระยาพรหม

นุกได้แจ้งว่าเครื่องเงินควรจะขายนึงใด คือห้อง
บรรณิฆาเวกษณณกษยทสรงพรภกตรเงิน กระจักขยเค้
เรองทกลแพเชวไมโท ภาจรตองจำหนายเครื่องแกวค
มันโต ไปตงแต่อชวคเหลองทมาเกออยแล่ว พานแกว
ทได้ค่นไมเงินทอง ในคใช้เครื่องแกวออสเตรีย เสา
แกวทแม่เส็ดให้กขยเกอเขาเอนไมโต เครื่องไฮสกริม
ทเบนเสด ตามทกพลอยเขาไปขยด้วยโต ขงมีเครื่อง
เจียรในทาทองอิกาลอยทแม่เส็ด ลงทายกทมาห่มพระ
พทธนรลหขงจะยายไปตงพระทนงอมพร ทเส็กไมคอง
ใช้เครื่องแกวเท่าไร ถ้าหากว่าไมจักหองเครื่องแกว
สีกหองหนง ภาจรตองถามว่าเครื่องแกวฉาไมตงมาห่ม
จะเอาไว้ทไหน เห็นจะตองกลบเขาไปมองคในวงใหม่
อิกสีกท มีอะไรทควรวใช้จะตองเลือกหยขออกมา ท
ฉางหนานแกวคมี ในทแต่ไมมีทตงเบนเน

สภานินทร์

สวนกุหลาบ

วันที่ ๓๑ มกราคม ร.ศ. ๑๒๕

ถึงพระยายมย

ในการเลี้ยงตรงนโคกการใหม่ คือเลี้ยงผู้หญิง
ทั้งเจ้าจอมและชาวอวงวะเป็นของเจ้าชายเลี้ยง เลี้ยง
เจ้านายฝ่ายในจะให้สุขมาดเลี้ยง แต่จะปันว่าอวงวะไว้อย่าง
ยังไม่โคฟุด เลี้ยงนารอนเป็นของแม่เล็ก ทมากพล
เป็นของแม่กลาง ข้อที่สุขมาดจะปันนมอย่างเคียว
เรื่องเลี้ยงโต๊ะ ถ้าอวงวะใครจะต้องเป็นไทยเสียให้หมก
เพราะโต๊ะไม่พอเจ้านาย ต้องแยกเลี้ยง ๒ แห่ง แต่
ถึงว่าอวงวะเลี้ยงโต๊ะโค ในวันอื่น ๆ วันที่ ๒๒ ต้องงคไป
เลี้ยงอย่างไทย เพราะเป็นวันรบแขกเมือง จะโคฟุดจา
กนให้แน่นนอนต่อไป

ได้คิดล้างเนาคำถวายพระหนทางคักส่งมาไว้จะได้เดือน
เพราะงานแก่มากกว่าพระยาสุทนต์ในชั้นนี้ ยี่ระเคียว
จะเขาไปถมเสีย

สยามินทร์

- “เจ้าชาย” พระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ
“สุขุมล” สมเด็จพระปิตุจฉาเจ้า
“แม่เล็ก” สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ
“แม่กลาง” สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า
“ตึก” กรมหลวงสรรพสาครศุภกิจ
“พระยาสุขุม” เจ้าพระยาขอมราช (เป็น สุขุม)

สำเนาคำถวายพระหนทางดึก

๑. อรหิ คือนักสำหรับปริศนภาค เข้าใจว่า ๑๒ แผ่น
นับว่าไข้อยู่ไม่ใช่เล่น

๒. สัมมาสัมพบโธ คู้สำหรับห้องชั้นค่าซึ่งจะเปลี่ยน
คู้ใหม่โยกัน

๓. วิชาจวรรณสมัยนโน คู้ในห้องนางเียนนางเียน
ชั้นบน

๔. สุกโต คู้ในห้องนางเียนนางเียนชั้นล่าง ทั้ง
ข้างนอกข้างในเียน ๔ คู้

๕. โลกวิท คู้หน้าห้องเล็กข้างนางเียนนางเียน
ทั้งแถบ

๖. อนุคโตโร ปริศนัมสารนิ กรอขรูปทวง ๆ ซึ่ง
จะค้องซ่อม

13/12/2565

๗. สักดา เทวมนุสสานิ กรอขรูปถ่ายทั้งปวงที่
ให้เลนซ์ไปทำ

๘ พุกไว คั้นกระถางต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยไม้ค้ำ

๘ ภาควา ไม่สำหรับทำกรวย และที่จะต้องทำ
กรวยสำหรับเข้รูปลิโทกราฟ รวม ๘ ประการเท่ากับ

นวะธรรหาคิดน ของทั้ง ๘ อย่างนี้ล้วนแต่ต้อง ใช้เหล็ก
ทำทั้งสิ้น วันนวันแรม ๓ กี่ ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒,

๑๓ ขอให้ยตามตัวเลขนี้ได้ ๑๐ ถูกฎาไม่ ๑๐ นั้นแหละ
คิมวันนอีก ๑๐ วันจะถึงครุณจัน ถ้าพอถึง ๑๓ แล้วถูก

ขย้าไปเซมมอชยเจกมันนเลย มันไม่ทำงาน มันไม่หยุด
แต่เพราะวันครุณจัน วันที่เมื่อไรจงจะลงมอชทำงานใหม่

ใคถูกขของมันใคถูกขของเรา ใคจะไปมวันอันว่า
วันที่ ๑๖ ฎา ๑๗ แล้วมานันไม่ใค เพียงแล้วภายหลัง

ครุณจันก็เบนคองเห็นขวเหนอะกันละ ขอให้เว้งงาน
ใใคมาตังใใเวียขวอัย อัยใใคองเหะเหกันกำลังงาน

13/12/2565

เหมอนงานคนอน เราจะใใซิมว่าเราช่างคิก

ยังธรรมคุณมีค่อไป ถ้าจะทรงพงออกก็ใใ

๑ สวากขาโต ภควตา อัมโม ธรรมดาที่สำหรับ
จะตั้งสวนสวรรค์ก็ยกยอไว้เหมือนกัน แต่เป็นส่วนที่
ไม่แล้วรักทนเอาได้ จึงใคร่กันลงมาไว้ ในพวกที่ ๒

๒ สันตสิริโก ทอดพิศุดเงินทอง

๓ อถาสโก เครื่องลครอายคนึง

๔ เขหิยสสิโก กำไลหวัตะป

๕ โยปนนิโก ครอบผ้านูนซึ่งจะต้องใช้แผ่นใหญ่
แต่ ๒ แผ่น เล็ก ๒ ๗ ๘ ๙ งกการที่เหลือนอกจากนี้ไว้
เสียไว้

๖ บัจจคัม เวกิตัพโพ วิญญูหิ ซึ่งไม่อยากจะ
เดือน แต่เพื่อให้ขยับสวากขาโตจึงกล่าวลงไว้ คือรูป
ที่รับว่าจะเอามา และการกะตบแต่งไฟในสวนแห่งใด
ซึ่งใคร่เห็นว่าก็ยกยอหลักลงไว้แล้ว แต่มีความสงสัยว่า
จะใคร่ใคร่คนถนองผลพลาและโรงลครฤๅไม่ ขอนนากลัว
จะหนีไฟฟ้าไม่พ้น ถ้าจะต้องใช้จะได้ ให้พระยาข่าเรออีกก็

ไขว่คว้าล่าวกันไว้เสีย ถ้าหากไม่มีมันมาคิดออก ๆ จะไม่มี
 ทุนเวลา ขยคำถวายพระพรหนทางเท่านั้นแล ฯ

“นางเอิบ” เจ้าจอมเอิบในรัชกาลที่ ๕

“นางเอือน” เจ้าจอมเอือนในรัชกาลที่ ๕

“เลนซ์” รมิตเลนซ์ช่างถ่ายรูป

“อ้ายกะนัง” นายกะนังมหาดเล็ก (ชาติเงาะเมืองพัทลุง)

“พระยาม้าเรอภักดิ์” พระยาเพชรพิชัย (เจิม อมาตยกุล)

วันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๕

เรื่องนกในเวลานอน

๑. ตกเวลาเล่นใกล้กับนางเด็กนั่งนอนคอที่ตึงอยู่ปลาย
เฉลียงคานเหนือเกือบจะเป็นคูกันไต้ ถ้าตึงตรงประคต
ปีกแทนเสาะจะเป็นอย่างไร

๒. เสาคันนั้นถ้าตึงตรงรูปเขียนพแนค้อยจะเป็นอย่างไร

๓. รูปเรือและชายยศดทข่างยอกลงมา ซึ่งดูเหมือน
มีสองจะแขวนในช่องกระจกห้องสุขขหรือไต้

๔. ทศเรือรูปเรือมาถ้าหากว่าแผ่นอินเข้าไต้กัก ถ้า
เข้าไม่ไคร่ปรกรมมหิศร์คงเข้าไต้

๕. คอซึ่งซ้ายเขาโถมดูอันไปไว้ที่หลังหน้า

๖. รูปอินนเองถ้าอยู่หว่างคางเคอแคงบนรูปเห็นจะกั

๗. แต่ถ่ากรวมมรพงค์ไม่ไคร่ปรซึ่งพอเขาขนาดไต้ตั้ง
มาอีก รูปอินนเองจะต้องชนช่องกระจกผนัง

๘. ครัวจะควมมาทสำหรับคังเปี่ยมหน้าค่างพระที่นั่ง
วิมานเมฆไปคังเปี่ยมหน้าค่างที่เฉลียงหน้าห้องฝรั่งเศส

๙. ครัวจะทำค่างคุณหญิงพนนังเล่นที่เฉลียง

๓๐ เครื่องเฟอนิเซอร์ห้องตวันตกชั้นค้ำมากเกินไ้
นำระถอนเสียบ้าง แต่จะพลักสำรับโดยตาและจำไม้ไ้
จะต้องมีเครื่องหมาย

๓๑ ห้องขันตาข้างใต้ควระมแถเกอัสถ ๕ ๓ว คอ
นอน ๑ นั้งสยาย ๑ นั้งไม้แชน ๒ สำรับเลือกไป
เสียบ้างโหนนงกยพนไ้

๓๒ ของที่ถอนจากสองห้องน เกอัสถควระมาไ้
ที่ห้องฉาดหลังห้องฝรั่งศส เป็นเกอัสถนอนห้องละธน
เกอัสถนั้งสยายห้องละธน เกอัสถสำรับคเขียนทงนงสอ
แห่งละตัว

๓๓ รูปที่ประชุมต่าง ๆ ที่ติดไว้หลังห้องประชุม
สังเกันนั้แถไม่เห็น จะต้องฉ่นแผ่นใหญ่ไปไว้ใ้ฉลียง
ค้ำหน้า

๓๔ รูปที่ท้วนเล็กและชายยุคสจะคิกควระต้องคุมไว้
ถววยทอศพระเนตรก่อนว่าจะคิกออย่างไ้

๓๕ ห้องมอธรกิตำจะคิกแถรูปถ่ำยทงหมค กสิ
จะเป็นเกล็คปลาไป นำที่คองเฮารปถุ่นคองไว้ใหญ่
๒ แผ่นและเล็กข้าง

๑๖ รูปเอี้ยกเล็กแต่งเครื่องคนอัยบนพระที่นั่งน ที่
ระคิกเคลื่อนยงไ้ในตระกุดรปถ่าย

เรื่องววยงมีอีกแต่ไม่มีเวลาทงตั้งให้พระยายมยก
พลาง ที่เข้าใจระไคไคเรียนดวงหน้า ไม่เข้าใจระไค
ไว้คชยทล งามทักกลมละลายไปเสีย

(ฐะยบชนบนพระราชากระแสรบสงให้ ฝู อื่นเขียน)

.. ชายชคต " สมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

.. กรมมหศรี " กรมหมื่นมหิศรราชหฤทัย

.. กรมมรพงส " กรมชนมรพงศรพัฒน์

.. ท่านเล็ก " สมเด็จพระราชบิดาบรมพงศาภิมข

.. เอี้ยกเล็ก " สมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวง นครราชสีมา

เตยงคฤหหญิงพัน หมายคความล้งเตยงเตยง ๆ ที่ท่านผู้หญิงพัน
ในสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีศรีวงศ (ช่วง นุนนาค) ขอบใช้
นึ่งรับแขก

เรื่องนักในเวลาอน คือเมื่อเวลาสดงขึ้นห้องพระบรรอมแล้ว
ทรงระลึกล้งอะไรไค ก็รับสงให้ฝูอื่นเขียนตามพระราชากระแสนแล้ว
พระราชทานมา

วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๑๒๕

เรื่องนักในเวลานอน

๑. รูปเอ็นแควรวัง ฤทธิโทกรพคึกข้าง กระจกใหญ่
ห้องนอนค้หนึ่งขงไม่มี ทำระต้องปลอกงาม ๆ และ
ขนาดใหญ่

๒. รูปเขียน พระยา อรรควาษา ให้ ที่คิด ห้อง ฝรั่งเศส
พระยา สบมบอกว่ถ้าขกกระจกทลางหน้าขนแล้วระอยู่ไม่
ไต้ ควรระเอาออกเสี่ยทงค้

๓. รูปหมา พระยา อรรควาษา ควรระไป เปลี่ยนคิคัดัน
ผนังชั้นล่าง ซึ่งเป็นรูปโล่กหลอนท้

๔. ควรระเปลี่ยนรูปโล่กนั้น มาคิคห้อง ฝรั่งเศสผนัง
ข้างเหนือแต่ข้างเค็ยว ตรงท้ตรงคว้ให้คิคเขรกเก้ค

๕. เผล็ขงบ้านท้หน้าห้อง ประชมและห้องทอง ควรระ
เขนรูปลายท้ชอกไชว

๖. ให้วานท้ก ท้กกรอย:เทวัญรูปเงิน ๒ อันเป็นลี้
นำเงินอ่อนก้ระได้ แต่ข้อสำคัญนั้นจะเลยเขาไปลี้มเสี่ย
ไม่มีเวลากลับมา เช่นเชิงเทียนในท้พระบรมมยังค้างอยู่

๗. ทักษานักงานเคยจนแฉวยอกกว่าไม่มี วิชาจะชี้ให้พระยา
 บรมชกไททองสองแห่ง คือกท ในที่ซึ่งเหล็ดอยู่เชิงเคียว
 และในค็องนอนตกชงไปพลค้อย ชาติพระยาวรพงศ์
 กยตกเป็นอาทคณกยอาคณา ภารวมกนหมักละลายลม
 นกไม่ออก ถ้าเราขางที่จะเขนทองฤาไฟ จึงขอใหรื
 ทชขายอรุพงศ์ไปให้กักทำ จะได้นำคิกท้งงาน

๘. ทชช้นบมคัมคามากแต่ยังไม่โตจก ด้วยความมรัลค
 วาออกเปลี่ยว ๆ ตงแต่ผุร้ายคัทรบ ถึงค่อไปภายหน้า
 ก็น่ากลัว คม่นเงยบด้อยอยางไรอยู่ ทางหน้ทใดคมี
 หลายทาง นกชออกกลัวระโมย จะต้องคคทาทาง
 ช้องกนชยางไร

๙. รูปแผนวมาชยท หวางห้องคิฟคและห้องทางเคือ
 มคคค นคเข้ามาเปลคเพอนชยออกเคอะ ๆ ถ่าเปลคชกน
 กัรบรูปพระราชาชกเวอยนหลังห้องชวอไคเห็นจะชชยกค

13/12/2565

๑๐. รูปเล็กและชายชคคทระเอาลงมาจากยางชอน
 นั้น คังเกคไคว่าถ่าจะคคคณนงห้องชชชชหรัคานควณคค

คงหลอน ถ้าคิดฉันเห็นฉันงูไต่เห็นจะพอกิดได้ ความ
จริงมันต้อง การลำห้วยฉันงูตัวตลก

ถัวพลาตจากที่นั่นเห็นจะอยู่ของประชม ปรุกข์ของ
ประชมหนักแล้วว่าจะอยู่ไหน ละลายเดี่ยวเมื่อนอนหลับ
นี่เอง ออกจะก๊ ก๊ ยงนก ไม่ออก

(ระเบียบขึ้นพระราชากระแตรบสั่งให้ ผู้อื่นเขียน)

“ พระยาอรรคราช ” พระยาอรรคราชวราทร (ภักดา บุรณศิริ)

“ คัต ” กรมหลวงสรรพสาตร์ศุภกิจ

“ ชาออรุพงศ์ ” พระองค์เจ้าอรุพงศ์รัชม โภช

“ เล็ก ” สมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ

“ ชายขัตติ ” สมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๕

เรื่องนกในเวลานอน

๓. เผลียงหน้าห้องทองเข้าใจว่ามีเลวเล็ก ๆ กระจุก
รูปโตแต่ ๓ ถ้าเช่นนั้นให้เข็นรถไปติดต่อกันทั้งเผลียง
เห็นระไกร คือรปวินิจพระยาอรรคราชให้คหนึ่ง จะต้อง
ถอนหมากไปกักห้องฝรั่งเศษหนึ่งลงมาเข็นพอ ยัง
ซากอยู่แต่ที่คานโยง ๆ ซ้างหน้าอีก ๒ ซอง แปลว่า
ต้องการรูปเล็ก ๆ อีก ๕ แผ่น

๒. เข้าใจว่าเลวเผลียงข้างจะไปห้องฉิบปดมี ๕ ถ้า
คิดรูปแฟนซีเกรสที่อยู่ห้องรูปโตระเก้ แต่สงสัยว่าโต
ไปกว่าที่ ถ้าเช่นนั้นต้องเข็นรูปตั้ง เห็นระไกรของเที่ยวปลัด
จากห้องพระโรงเข็นตน เพราะรูปตั้งมันอยู่แถวแคร่ปูน

๓. เผลียงห้องสอยหีบวอนชกควรจะใช้รูปที่ออกไซ่ว
ทั้งหมด

๔. จรทำนายไว้วารปที่ส่งไปให้ทางถนนซัพพ และ
ให้ตกทำกรอบนอน กล่าวว่าจะถึง ๕๐๐ รูปๆ ๓๐๐ คง
จะไม่แฉวมากอน เพราะมันพมพ์ไม่ไถวันละกแผ่น ถ้า

คิดว่าวันละ ๕ แผ่น ๒ เดือนจะเสร็จ ๒ เดือนให้แล้วหมด
 จึงส่ง ซึ่งควรจะส่งในต้นเดือนกุมภาพันธ์ยังไม่ไต่ส่ง
 เห็นจะเป็นที่การตกแต่งกระดาษยังไม่เรียบร้อย ส่งมา
 ก็จะทำกรอขี้ไต้ ถ้าคิดถือว่าวันละ ๓๐ แผ่นต้องการ
 วันละ ๓๐ วัน เราเหลือวันอยู่แต่ ๓๒ วัน คงจะแล้วไม่
 ทันได้มาแทนต่อน้อย คอเสร็จงานแล้วจึงส่งเข้ามาเอา
 เงิน อ้ายเราขี้เกียจแหว่นเพราะในระหว่าง ๓๒ วัน
 ต้องไปหารอะไรไปซื้อเขวคึกเสียจนอ่อนใจ พองาน
 แล้วจะไปเปลี่ยนใหม่ก็ขี้เกียจ เกิดรู้สึกเสียค่าเงิน
 เสียค่าแรง ไร่ขุ่นนะเลยไม่ได้แก่จากหอ แล้ว
 หายไปไหนเมื่อ ลมหมอก เป็นอรรมนิยมเคยมาเช่น
 นี้มากกว่ามอก เพราะศึกแก่ไม่ค่อยจะคิดผ่องงาน
 คืออย่างเช่นรูปที่ไหนแล้วเสร็จส่งก่อนเป็นวัน ๆ ฤาจะ
 บอกว่าทันเท่านั้นไม่ทันเท่านั้น เพราะไม่ได้คิดตั้งใจ
 จะให้แล้วทั้งหมด แต่เมื่อมันไม่แล้วก็หนอย ครั้นเมื่อ
 งานเสร็จล่องไปแล้วเลนซ์ส่งรูปมา คราวนี้ทั้งแชน้อย
 นาน ฤาไม่ตั้งคิดว่าควรจะได้กรอขี้ไต้ให้ ได้กรอขี้

แล้วไม่ได้เห็นว่าใสอะไรไว้ สิ่งให้ห่อเข้ามาถวาย ครั้น
 มาเห็นใส่กรวยบ้าง ๆ ไม่เข้ากันกับรูปต้องเปลี่ยนใหม่ ได้
 แก้วตกลงเป็นทั้งเสียบก็โต ไซ้เราทาบเกลียวให้ขาว ตก
 ลงเป็นชั้น ๆ แล้วขบเขา เพราะฉะนั้นขอให้พระยาบรูญ
 ไปตรวจเสียบสักเวลาหนึ่ง ว่ารูปนั้นได้พิมพ์แล้วเสร็จสัก
 เท่าไยยังคงอยู่เท่าใด ถ้ายังค้างอยู่ใหม่พิมพ์ต่อไป
 ให้สำเร็จ (ก) ถ้าขบกระคายแข็งแล้วเท่าใดเอาเป็น
 แล้วไป ก็ยังไม่ได้ขบกระคายแข็งและจะบดไม่สำเร็จ
 ได้ภายในวันที่ ๓๐ ให้ขบเสียบอย่างให้ขบกระคายแข็ง
 จะเอาไปให้ลูกที่หนัก เอาแต่ใส่ในม้วนไปง่ายกว่า แต่
 ต้องสั่งใหม่บางครั้งก็ก ถ้ามันไม่เชื่อให้พยายามให้
 ตกเขาใจตามประโยชน์นั้นจริงได้ คืออย่าให้ไปกดขี่ใน
 ข้อทว่าจะมีแล้ว เขาเป็นข้ากลบใจเสียบเอง หากไม่
 น้าร้อนจะมาดวกเรา คือใส่กรวยบ้าง ๆ นิบหายเปล่า ๆ
 (ข) ตั้งแต่เกิดมาเป็นคนไม่เคยเล็ดกรวยรูปเหมาะก็
 รูปเลยเพราะแกไม่มีเตส เพราะฉะนั้นให้คิดอ่านยุเอา
 รูปที่เล่นซำทำแล้วกับกรวยรูปมาใหญ่เสียบได้สักทีจะเป็น

มงคลอันอุดม ทั้งแต่เล่นซัฟฟิมมายังไม่เคยเห็นแต่สัก
แผ่นเดียว การก็สองเดือนมาแล้ว เดือนก็ถือว่าเล่นซัฟ
ยังไม่ส่ง เพราะฉะนั้นต่อรูปโตโตก็กระกรอบให้แล้วจึงทำ
ถ้าเห็นว่ากระไชเปลวๆ ทำไม่ทันแล้ว ฤๅจะลวกเติมที่
แล้วจะโตสั่งทศโยธาหงษ์ไปให้ลูกที่นอกซึ่งเขาของกร
อขย (ค) เจ้าจะเข้าใจว่าข้าประมาณเป็นการยศ จะเชื่อ
คำที่คิดว่าแล้วต่างๆ จึงกำหนดไว้เสียว่า บรรดาการยศที่
เล่นซัฟฟิมพลาเขากรอขยมาส่ง จะรับเพียงวันที่ ๑๕ เป็น
อย่างช้า พินันไปไม่ยอมรับยศเข้ากรอขยเป็นอันขาด
จะรับแต่รูปยศกระกายแข็งฤๅรับม้วนเท่านั้น (ง) ว่า
ตามความจริงรูปเท่งที่ติดไว้แล้ว นั้นเสียเท่านั้นเอง
ก็พอ ให้ไปชดเชยเอาเล่นซัฟฟิมแล้วเท่าใด ถ้าเกือบ
แล้วหมดควรจะให้พิมพ์ต่อ ถ้าพิมพ์ได้แค่ ๑๑-๑๒ แผ่น
ขอเนกาติฟคืน ให้รักกันเสียที่เปลืองเงินเปล่าๆ (จ) ถ้า
มันพิมพ์แล้วขอให้คัดนำมาถวาย ทอดพระเนตรให้จงได้
ถ้าไปทำกรอขยพุงๆ มาหมดแล้ว จะเจ็บแสบนักเพราะ
ไม่มีที่ติด ถ้าเอามาถวายจะได้เลือกแผ่นใดจะติดได้

ที่ไหนจะได้เฮอร์ไปทำและควรจะมีเมื่กรอขมาด้วยเสมอ
ทุกคราว (๑) รวยรวมความวาระป็นไม่ทำกรอขเลยก็ได้
ขอแต่ให้เฮอร์ยที่พิมพ์แล้วมา จะจดต่อไปอีกก็ช่วยการ
จะไปเลือกรูปที่ห้องฉายรูปหลังเรือนต้นเคยวัน ให้หลวง
ศักดิ์คอยไปปลกด้วยกันเท่านั้นก็พอ

สยามินทร์

หลวงศักดิ์ พระยาไพฑูริย์เทศ (ม. ร. ว. ลก. อ. ร. ม. ว. ส.)

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๕

เรื่องนกในเวลานอน

๑. รูปดาวลือทึบยงเป็นนามินอยู่ในนั้นแผ่นหนึ่ง ถ้า
จะเอาออก มีกติกทรวปเมืองโรมเพื่อจะให้กวอบเหมอนกัน
๒. รูปเมืองโรมจะตองย้ายไปคิคทอนยงแต่ไม่เห็น

๓. อิกนัยหนึ่งเพื่อจะให้เบนสีนามนตวบกััน เอรูป
ที่ทองคอยมาตคิทรปราของครวักย เอรูปราของครวักย
ไปคิคทรวปทหาร เอรูปทหารชนไปทองคอยดยงเดิม
เพราะเวลานชวยอรพงคืออยู่มัยคังออง

๔. รูปที่จะใช้ คิคเสานคอบๆ เหตุคววยรูปที่ทัวใช้ไม่ไค้
นิน จ้าจะคองใช้รูปฝรังซึ่งมีคคอยททองถ่ายรูป เป็น
รูปคังเล็กๆ มีมากชนเรอนตงกมอันทง ให้หลวงคคกค
ปลคคอกไป

๕. รูปเมืองโรมนินถ้าไมมทอนกในทชันยอน แต่
ที่จรงรูปมันไมเลว เป็นรูปซึ่งไมไค้จะมีไค้รแลเห็น
ทั้งรูปจรงรูปเขียน เพราะคคอย่างมก้ง่ายววยเด็ยว ส่วน
ของจรงที่ไมเห็นนินเพราะพวกรเราคคยมากไมแลคคอะไร

กว้าง ๆ ถึงจะได้ ไปเมืองโรมไม่ได้ก็เมืองโรมไกล ๆ
 คงจะพ่วงเข้าไปอยู่ในห้องเดียวเป็นพจนางเลียดจำไม่ได้ว่าที่ไหน
 ที่จริงมันเขียนเหมือนกันมาก

(ระเบียบนี้เป็นพระราชกฤษฎีกาซึ่งให้ผู้นอนเขียน)

“ ขาดอรุณศรี ” พระองค์เจ้าอรุณศรีสมโภช

สำหรับความจำ

ให้พระยายม

๑ รูปนางยมนเปลือยสองรูปย้ายลงมาห้องชาวคึก
ผนังเห็นอโต เหาอโตไวข้างโต

๒ รูปแพรเคิมย้ายไปไว้ ที่รูปพระราชและสมเด็จพระ
หรือเห็นอมาเครื่องแขง

๓ รูปพระเยซูไวเห็นอหวนางซุ่ม หรือคงอยู่ตามเคิม

๔ รูปสวิตเซอร์แลนด์คนหลังที่กลางหนาและแต่งตัว
ข้างละ ๓ กบที่อโยที่รูปแพรชาวเคิมรวมเป็น ๔ คู่ คึก
เห็นอหรือโตคู่ ไม่ทาวมมละคู่

๕ ถ้าเห็นควระย้ายรูปพระเยซูบางปอน ให้โอ
คึกหลังคี่ผาคึกขาคืออเทียบ หรือจะให้แกอโยงคเคียว
ทางโตทางหนังกโต

๖ รูปสำหรับห้องทจีนสิง โทษดังต้องเข้าไปในวัง
เลือกปรทคึกความเฉลี่ยงพระที่นั่งบรมราชสถิตยเขนตน
13/12/2565
ว่ารูปหมู่ที่แดงไปสในการเฉลิมพระชนม์พรรษา รูป
นั่งกยลค โตลกชายเล็ก แต่มีอโยทนข้างแล้วเช่นรูปหมู่

หว่างห้องลฟคกับห้องลขและอื่น ๆ ไม่คั้งเขาออกมา
 ๕๖ คั้งเกดคั้งเสี่ยว่าเอาลริยวงคั้งคั้งพนคั้ง ของเรา
 ๕๗ อย่างหน่งเป็นคั้งคั้ง ถ้าหากว่าไม่พอ เเขาบ่คั้งมาจาก
 ๕๘ พระสหายหรือรูปที่ออกไซ่วซึ่งเราทำเอง เจ้าคววจะ
 ๕๙ เข้าไปเลือกในวังเพราะเราจำณ่งโคยข่งแล้ว คั้งลคั้ง
 ๖๐ ปฏิกญาณเสี่ยว่าในห้อยนอนจะไมใช้รูปอื่นเลย ใช้แต่
 ๖๑ รูปถ่ายก็พอเหลือหลาย เพราะเราคั้งทุก ๆ อย่างแล้ว
 ๖๒ เว้นไว้แต่รูปถ่าย

๖๓ ทหว่างลฟคถอนรูปใหม่แล้วคววจะเอารูปพระราชา
 ๖๔ ซิควายมาคั้งคั้งคั้ง มินคั้งคั้งคั้ง

๖๕ รูปเคียงลคั้งอนชาออกจะธาย ๆ ก้านเล็กเล็กแล้ว
 ๖๖ ตกกลงขอมคั้งมาให้สำหรับคั้งคั้งพระทั้นงวิมานเมฆ เพราะ
 ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐
 ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐
 ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐
 ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐
 ๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐
 ๑๒๑ ๑๒๒ ๑๒๓ ๑๒๔ ๑๒๕ ๑๒๖ ๑๒๗ ๑๒๘ ๑๒๙ ๑๓๐
 ๑๓๑ ๑๓๒ ๑๓๓ ๑๓๔ ๑๓๕ ๑๓๖ ๑๓๗ ๑๓๘ ๑๓๙ ๑๔๐
 ๑๔๑ ๑๔๒ ๑๔๓ ๑๔๔ ๑๔๕ ๑๔๖ ๑๔๗ ๑๔๘ ๑๔๙ ๑๕๐
 ๑๕๑ ๑๕๒ ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ๑๕๖ ๑๕๗ ๑๕๘ ๑๕๙ ๑๖๐
 ๑๖๑ ๑๖๒ ๑๖๓ ๑๖๔ ๑๖๕ ๑๖๖ ๑๖๗ ๑๖๘ ๑๖๙ ๑๗๐
 ๑๗๑ ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐
 ๑๘๑ ๑๘๒ ๑๘๓ ๑๘๔ ๑๘๕ ๑๘๖ ๑๘๗ ๑๘๘ ๑๘๙ ๑๙๐
 ๑๙๑ ๑๙๒ ๑๙๓ ๑๙๔ ๑๙๕ ๑๙๖ ๑๙๗ ๑๙๘ ๑๙๙ ๒๐๐

๑๒๖ คราวนี้รูปไฟโคกกราฟของถวายที่เหลือนคั้งคั้งหรืออยู่
 ๑๒๗ สองสามแผ่น เเขามาไว้พระทั้นงวิมานเมฆได้ แต่ขอ
 ๑๒๘ ให้ลคั้งเกดควารูปกั้งออฟเคนมารวกเมอชนท้ทำหายไป

๓๐ ในที่ซึ่งคิดรบเคียงให้ไปเลือกกรุปกรอยชาวทชน
ไปไว้ครภาคมาตักเลียตองค จะได้เข็นเรื่องเคียววณ
ทงเถลียง เถานนทมิแล้วังวระนคชโยใหม่

(ณะขณเป็นพระราจระนหวิยสิ่งให้ผูอื่นเขียน)

- “นางขุ่ม” เจ้าอมมารดาขุ่ม ในรัชกาลที่ ๕
 “ลูกโต” พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 “ลูกชายเล็ก” สมเด็จเจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ
 “ท่านเล็ก” สมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข
 “หลวงศักดิ์” พระยาไพฑูริย์ (ม ร ว ล ก อรมวงศ์)

ใส่อะไรไม่ใคร่จะได้ หีบของก็ต้องขนม้า ใส่อะไรเข้า
 ไปไว้ก็ไม่แลเห็นต้องเที่ยวหา มันจะต้องถนอมเป็นโต๊ะ
 เป็นหิ้งต่าง ๆ ซึ่งจะต้องวางของให้งามและให้หีบง่าย
 ผู้จัดทำต้องมีควมรู้ ในเรื่องถนอมรูป รังงาม มีความคิด
 และความเพียร ถ้าได้ทำการแต่ละเพาะหน้าเดี๋ยวยงคิ
 ผู้ที่จะจัดทำเห็นมีตัวอยู่คือเจ้า แต่มีการอนมากนัก
 กลัวจะนั่งบคยไม่ไหว อีกคนหนึ่งก็ขายบวรพิตรเขาก็
 มีหน้าทอยอยู่แล้ว บรอกคนหนึ่งก็บวรพิตรแต่ไม่เชื่อวิชาญ
 ในการบวรไม่รู้จักของเสียบ้างฤาอย่างไรไม่รู้ อีกคน
 หนึ่งก็เสวยรุ่งคมีความคิดและความเพียรมากแต่ไม่มี
 หน้าทบรจำตัวในการบวรที่นั่ง ถ้าจะขอลัฟจากขางบอิน
 เขาเสียบล็ก ๘ วัน ๑๐ วันงานเกือบจะแล้วไป แต่จะจับ
 ฤาอย่างไรก็ไม่รู้ ถ้าเสวยรุ่งคกับบวรคัตร์ปล่อยเข้า
 ไปด้วยกันได้ ขอมให้ทำเองทั้งโต๊ะม้าขึ้นอะไรเห็นจะ
 สำเร็จ แต่เขาไม่รู้ว้เรามีของเท่าไร จึงได้คิดจะ
 ให้ไปชนของออกมาเสียบให้หมด ให้รู้ว้ของเท่านี้ให้

คิดบรรจุเข้าไปในท้องนั้นให้จงได้ ขอให้ตามบรรดาศักดิ์
และเสวยชูวงศัมาในความนั้นด้วย

สยามินทร์

- “ หลวงฤทธิ์ ” พระยาราชโศภนวิบูลย์ (ฟ้อน ศิลป์)
- “ หลวงศักดิ์ ” พระยาไพฑูริย์เทศ (ม.ร.ว. ลภ อรรถวงศ์)
- “ วรพี ” กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
- “ บริพัตร ” สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต
- “ บรรณศิริ ” กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน
- “ เสวตวงศ์ ” กรมหมื่นอนพวงศ์กรมพระ

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๕

พระยายม

ขานักหนาคนที่มาทำงานและทำให้ของ ซึ่งจะใช้
 มาเลี้ยง ในวันที่ ๑๘ โคนแก้วนั้น เชื่อว่ายังมีคนอื่น
 หลายคน ท่องที่จะพอกกับที่ซึ่งใครจะไว้สำหรับเลี้ยง
 ที่ห้องทอง เพราะพวกสัญญาบัตรยังมีออกมากแต่
 ไม่ได้ออกเข้ามา กลัวจะไม่พอจนส่ง จึงได้เลือกไว้
 เท่านั้น ให้ นกกรอกคนลงอกให้พอแก่เกาะ ส่วน
 ชาวาชากรผู้น้อยและที่ไม่มีสัญญาบัตร ช่วยสรรพคดี
 ได้ ไปเรียกขานผู้พวก โยธามาได้ ได้ส่งออกมาให้ควย
 ให้ทำขานผู้มหากเล็กเล็กอีกราย ๓ อย่างเช่นคนของ
 ลูกโตเช่นนายเทียบซึ่งเขาได้ ให้เขาด้วยปากเช่นนี้ ให้
 มานั่งโต๊ะสกินกคาลาส์ควยนี้ ได้ เมื่อรวมขานผู้ได้หมด
 แล้ววงส่งกรมหลวงนริศออกภาคเชิญเป็นตัวคู่สวดควย
 ที่เคยว่า ซึ่งระบุออกให้กรมหลวงนริศทราบ

13/12/2565

สยามินทร์

“นายเทียบ” พระยาศุขสุนทร (เทียบ อัครวิชัย)

“กรมหลวงนริศ” สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

การเสด็จนี้คือการเสด็จเนื่องในงานเฉลิมพระราชมณเฑียรพระที่นั่ง

อัมพรสถาน

รายพระนามและรายนามทพระราชทานมา

๑. สมเด็จพระบรมโอรส	๒. ทานเล็ก
๓. บวิพิตร	๕. เล็ก
๔. ยศด	๖. นเวกร
๗. นวิศ	๘. ทิก
๘. ประจักษ์	๑๐. มรพงศ์
๑๑. วุฒิ	๑๒. จีระ
๑๓. วิพ	๑๔. ชากา
๑๕. บรมกักร	๑๖. สขม
๑๗. เสถียร	๑๗. วรพงศ์
๑๘. บรม	๒๐. พระยาศรี
๒๑. พระมนตร	๒๒. วิมลยพวรรณ
๒๓. พระนายเสมธใจ
13/12/2565	๒๕. หลวงศักดิ์
๒๕. หลวงฤทธิ	๒๖. ชกัษรณฤทธิ
๒๗. ขำเรธภัก	๒๗. พระยารักษ์

๒๘ อีวพงศ์

๓๐ สิวียา

๓๑ สิวียง

๓๒ ไทวโกยา

๓๓ อินชิต

๓๔ ประสิทธิ์

๓๕ สิววพเพอ

- “สมเด็จพระบรมโอรส” พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 “ท่านเล็ก” สมเด็จพระราชาธิบดีลดาบรมพุงศาภิมข
 “บริพัตร” สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วรพินิต
 “เล็ก” สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ
 “ชวลิต” สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์
 “นเรศวร” กรมพระนเรศวรวรฤทธิ
 “นรสี” สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระนครานุฉัตติวงศ์
 “ศุก” กรมหลวงสรรพสาครศุกฉฉฉ
 “ประจักษ์” กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม
 “มรพงศ์” กรมขนมรพงศ์ศิริพัฒน์
 “วดี” กรมหลวงสงหวกรมเกรียงไกร
 “จิระ” กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช
 “รพี” กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ
 “อรภา” กรมหลวงวังชุมพรเขตต์อุดมศักดิ์
 “บรรฉัตร” กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน
 “สุขุม” ^{13/12/2565} เจ้าพระยาสยามราช (ปัน สุขุม)
 “เสถียร” พระยาเสถียรธำปณกิติย์ (ชุม ชมธวัช)
 “วรพงศ์” เจ้าพระยาวรพงศ์พิพัฒน์ (ม. ร. ว. เข็ม อิศรสมนา)

- “บุรุษ” พระยามบุรุษรัตนราชพัลลภ (นพ ไกรฤกษ์)
 “พระอาสรี” พระยามหาอำมาตยาธิบดี (เสง วิรัชศิริ)
 “พระมนตรี” พระยาประจำกิจกรจักร (ชูบ โอสถานนท์)
 “วิบูลย์พรหม” พระองค์เจ้าวิบูลย์พรหมวังษ์
 “พระนายเสมอใจ” พระยานิพัทธราชกิจ (อ้น นรพัลลภ)
 “หลวงศักดิ์” พระยาไพฑูริย์นันทเทพ (ม. ร. ว. ลภ อนุวงศ์)
 “หลวงฤทธิ” พระยาราชไชยสวัสดิราชธิบดี (พื่อน สีลีป)
 “อภัยวงฤทธิ” พระชวอภัยวงฤทธิ (บุศย์ บุญยรัตพันธุ์)
 “บัวรอกัด” พระยาเพชรพิชัย (เจริญ อมาตยกุล)
 “พระขรรค์ชัย” เจ้าพระยาธรรมมาภิบาลราชบัณฑิต (ม. ร. ว. บุญ
 มาตยกุล)
 “อรุพงศ์” พระองค์เจ้าอรุพงศ์วิเศษสมโภช
 “สุรยา” พระยาสุรยानุวัตร (เลิศ บุญนาค)
 “สร้อย” กรมหมื่นไชยาศรีสวโรภาส
 “ไตรโยธา” พระยาไตรโยธา (หัตถ์ สิงหนเสน)
 “อนันต์” พระยาอนันตชาตราชันย์ (สาย สิงหนเสน)
 “ประสิทธิ์” พระยาสิงหนเสน (สอาด สิงหนเสน)
 “สรรพเพ็ชร์” พระยาประเสริฐสุภกิจ (เพิ่ม ไกรฤกษ์)

๖๘
วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๕

ถึงพระยายม

อย่าลืมเสนาแก้วตั้งหีบแอกเกรสในหีบไซเวต อย่า
ลืมปลดรปตามเข็ลียงทีในวัง นมห้องฮาวธูเห็นท่า
ตั้งพระกลดกันที่จะคงเป็นคณไม่เงินทองเสียแล้ว เลอก
เอาทมาตั้งงวม ๆ ตกตาที่จะตั้งหลกคณไม่ยรวโกห้องงา
ดาหาอนไม่เก ให้เอาควกไซชนสรวรคฮยุมประคูปรวโก
ใหญ่

ถ้าไม่คณไม่เงินทองมิของคฮยุมอีกสิ่งที่จะคงได้ ใน
ห้องฮาวธู คือชวคกาไหลทของปากเข็สลดยบยถคณไม่
เงินทองฮยในครอยแก้วโตพิลล เห็นจะคงฮยทหองทง
ซำกตัวแต่ห้องทงพระทงนังฮมพระประมุลเอาไปเสีย
ให้คฮยเอเกก

(ฉะขนิเป็นพระราชากระแส้วยส่งให้ ฮู ฮนเขียน)

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๕

พระยายมย

คิดใจที่กลัวคอมไฟฟ้ายนหลังดเอนเปอเรอร์เยอรมัน
ว่ามีนแฟยไปข้างหนึ่ง คือตัวข้างตะวันออกค้ำกว่าตะวัน
ตก คนเใจว่าตกคาที่ตังไวหลังคูกกลางห้องสีกุหาวาระสูง
โล่เดียวกัน ขอให่วัดเทียบดู ถ้าเห็นว่าเข้ากันได้ ให้
เขาขึ้นมาเปลี่ยน

แต่ตัวขงจะเปลี่ยนเอาลงมากุเหมือนระย่นชะ โงก
ถ้าย่นชะ โงกแล้วตั้งกลางห้องไม่งาม มีตักคาที่ระเา
ไปเปลี่ยนห้องสีกุหาวไคอยู่ในห้องงิน เกิมตั้งอยู่กลาง
โตรีที่ประชม เคียวนี้ตั้งชขชอกประตข้างตะวันตกแต่
ไม่สว่าง จะเป็นดวงข้างในญาเปลือกนออกไม่วู กรมประ
จักษ์ว่าดวงข้างในไม่สว่างเอง ถ้าเทียบกันไมไคคู่ด้วย
เหตุใดเหตุหนึ่งก็ให้คงไว้ตามเดิม

13/12/2565

(ฉะบยนเป็นพระราชกระแสรบสังให้ ผู อื่นเขียน)

“กรมประจักษ์” กรมหลวงประจักษ์ศิลปาคม

พระยาบรมม

๑๑

ให้ไปเคารพเยี่ยมเยียนเรือรบของฟลอซเตเรียกรวย ประคัย
 เพ็ชรมาตัง ในค้ำของกลาง ด้ยให้ค้ำชองยหฺรพวถซันเกว
 ทมวปกรรมสมเค็ยไยหนึ่งสลกลงยาเข็ยวอ้อนประคัยเพ็ชร
 ไยหนึ่งเป็นค้ำ ออกมาสำหรับจะไต้ไต้ค้ำขำมชเห็นอ

สยามินทร์

“กรมสมเด็จ” สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระธรรมาธิบดี

พระยายม

นาฬิกาพระองค์ปราศยาเอาชนหลังคู้เลย ให้เอา
ไปห้องมุขหลัง

(ธรรมเนียมเป็นพระราชหัตถเลขาทรงเขียนเอง)

“พระองค์ปราศ” พระองค์เจ้าปราศ

สวนดุสิต

วันที่ ๓๑ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๓๒๕

พระยาวิชิต

วันที่ ๒๒ แขนเควคินนากลวจะคองเขคเขนสับเขอร
 ขวราชถาวรอน ๓ ๓วยเขวไจวขวราชถาวรฝรังเห็นระ คอง
 เขคให้มาโนวันนควย ถ้าฝรังมาจะมากนอขางวค
 เขญจุมบพิตร ไมไหว ถามาขามหนงพอเวลาแขนเควค
 แลวโคเผา สำหรัยเคจรเกลลอนและพงพิณพาทขพงแคว
 แดการลยงคยงคองมีนคองทวค้วคแเดเล็กนอขในพวง
 ขวราชถาวรทมิประจำ ๓วยผใหญ่ไปนงโคะหมคแลว
 ถาจะมีแตะ ๗๐ คนเห็นจะนอขโย

อนงทโรงนารอนของแม่เล็ก ควจะเขคให้ขวงชก
 เจาถนอม ชกกริมคคองจะโคะไซเขนแปนตวรสำหรัยเลยง
 ขางในคคองงาน

สยามินทร์

แม่เล็ก สมเด็จพระศรีพัชรินทรา บรมราชินีนาถ
 เจ้าถนอม หม่อมเจ้าถนอม อุไร กำกับพนักงานชวาลาและ
 เฝ้าที่ 13/12/2565
 กนอขางวคเบญจมบพิตร ค้อมืออาหารลาวหวาน จานแบ่งและ
 ซ้อมซ้อนางอขโคะกลาง ผู้โคะรับประทานสิ่งโคะคคแบ่งไปนงรับ
 ประทานที่โคะเกอขงจัดไว้ ไซผู้ปฏิบัติแต่นอข เลยงแหกได้มกๆ

สวนดุสิต

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๕

พระยาธรรม

ตามคำเขียนหนังสือหลังห้องฝรั่งเศส ควรจะมี
 ตะเกียงไฟฟ้าแห่งละดวง จะไปเนรมิตรเอาปลั๊กที่ไหน
 ยังแต่ไม่เห็น ถ้าจะเจาะฝา ก็จะทำเรือเต็มที ห้อยลงมา
 จากข้างบนได้ฤาไม่

อนึ่งฉากที่ไปเอามาจากเรือนเห็นอันนี้ไม่ควรจะถอน
 ถ้าทำใหม่ไม่แล้วควรจะใช้ฉากอันนี้ เพราะอยู่ที่ขรใด
 ไม่ก็ขรวางอันใด

สยามินทร์

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๕

ถึงพระยาบรมม

คอกไม้ซอกและคอกไม้จืดที่จะให้ท่านนั้น ขอให้กะแต่
 ส่วนของหลวง ส่วนทางพระที่นั่งอกรแลยรีตีจิมขอให้
 ส่งเจ้าของที่ท่านทรงรักกัน คอกไม้ซอกที่จะวางโต๊ะเลี้ยง
 ก็ให้กะแต่ส่วนข้างนอก เพราะข้างในท่านทรงรักกันไป
 ส่วนหนึ่งแล้ว แม้มาทำกินหมกฉันทำไมไหวเพราะคน
 ก็กระดงใช้การเลี้ยงนารอนทงสิ้น เกรงจะไม่ใคร่มีเวลา
 ผ่อนมาทำคอกไม้ได้ ก็มากน้อย

หนังสือขอกเข้ามาวนนุกได้เรียบร้อยแล้ว แต่เกรงจะไม่
 เข้าใจว่าส่วนอันเจ้าของที่ท่านเตรียมทำเองกันแล้ว จะชน
 เขามารวมให้ฉันจกคนเที่ยวจะเหลือกำลัง ทำไปไม่ดีกว่า
 ไม่พ้นพระราชอาชญา ตามที่กะบอกมานั้น ถ้าเป็นส่วน
 ของหลวงซึ่งไม่มีใครจะทำก็เป็นอันทำได้ แต่ถ้าเป็น
 ส่วนของพระองค์อนรวมมาด้วยแล้ว ขอให้ตัดลงตาม
 ขอกไป

13/12/2565

เสาวภา

ฉบับนี้เป็นพระราชหัตถเลขาของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรม
ราชินีนาถ เรื่องการแต่งตั้งกมิ โตะอาหารในงานเฉลิมพระราช
มณฑลเพชรบูรณ์อันอัมพรสถาน

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๕

พระยาขรรษ

ผู้ที่ควรจะเจริญมาเดียงยงชาวอยุธยาอีกหลายคน คือ
 กิติยากร พระยาพิพัฒน์โกษา พระบาทมหาเทพ เจ้าพระ
 ยาวชิต พระยารำแสนย์ก็ ถึงเข้ามาช่วยกันทางหนึ่ง
 ก็เป็นผู้ใหญ่ เกินอัตราไป ๓ คนแล้ว ควรจะถอนโคส
 เขมยภกต ชายอรพงค์ และสวียงออกเสียโคคงเหลือ
 ที่ว่างอยู่ ๓ เอาเจ้าหม่นไว้อย่า พวกที่ถอนออกนี้ให้
 ไตรยพริตเกิด ยกเสียแต่สวียงไม่ได้ทำอะไร นายควน
 คำวรงค์ให้ ไตรยพริตเกิด ไม่ต้องมากินเลย เพราะจะ
 เอามากินเลี้ยงก็ระลิวไปกว่าพวกหลวง ๆ มหาตเด็กที่
 ไทลงมือทำงานเช่นอำยคินายเสนอ พระนรินทร์ราชเสนี
 ก็มาหทัยโน่นช่วยน้อยอย่างให้ ก็เกิดเปลากก็ได้

13/12/2565

สยามินทร์

“กิติยากร” กรมพระจันทบุรีนฤนาถ

“พระยาพิพัฒน์โกษา” พระยาพิพัฒน์โกษา (หลุยส์โย ซาเวียร์)

- “พระยามหาเทพ” พระยาอภิรัตนฤทธิ (ฉวิล อมาตยกุล)
 “เจ้าพระยาวิชิต” เจ้าพระยาวิชิตวงศวิมลไกร (ม.ร.ว.คลัง สุกฤษณ์)
 “พระยาจันทน์เสน่ย์” เจ้าพระยาจันทน์เสน่ย์ (อวบ เปาโรหิตย์)
 “ไศล” หม่อมเจ้าไศลทอง ทองใหญ่
 “เจ้าปโยภักดิ์” หม่อมเจ้าปโยภักดิ์นาค สุประดิษฐ์
 “ชาวอู่พงษ์” พระองค์เจ้าอู่พงษ์ศรีสมโภช
 “สรียง” กรมหมื่นไชยาศรีสรโยภาส
 “เจ้าหมื่นไวย” พระบาทหลวงศรีวงศ์วัฒน์ (ม.ล. วรธานี กฤษกร)
 “อ้ายคณาบเสน่อ” พระยาสุเทพภักดี (ดี สุนทร)
 “พระนรินทร์ราชเสน่” พระยานรินทร์ราชเสน่ (พร้อม มัตถภักดี)
 ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ หมายความว่าได้รับท้าวอนุญาตให้ตุลาการได้

สวนดุสิต

วันที่ ๘ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๕

ถึงพระยาบวร

เครื่องกลางหมกทศกระทำเป็นขาหยั่ง ยังไม่สู้เข้าใจ
 ชัดเจน ในเรือนากลางระตังไม้ข่อย และถั่วในเมืองหนาว
 นึ่งถนอมไม่ได้ มันจึงจะต้องตั้งอ่างขุ่นโตะ ในเรือ
 นาคระตังแขวนอย่างฮ้อยกลางมือชะนิกทง ซึ่งเขียน
 แผ่นกระตาง ข้างบนเขียนรูปชัชฌาธิก ข้างล่างเขียน
 ถัง ทำด้วยถ้วยของมณฑล ไม่ใช่แปดกลบลาอะไร
 นั้น แต่จะว่าเตยวนเพื่อจะให้เข้าใจว่า น้ำนั้นน้ำจะ
 ต้องคืดฝ้าหรือเขวนให้ส่งพอที่จะมีแรงพ่นขนสำหรับนึ่ง
 โตะ ถังไม่มีภาชนะเช่นนั้นไป ใช้ตั้งถูกคลื่นเขา
 พลัดตกลงมาดลระตังเป็นนายยาวง ขึ้นลงนึ่งถนอมก็
 จะเห็นหวัค จำจะต้องเตรียมตัวไปไว้อย่างไร หาฤกษ์ยกถั่ววน
 ก็ไค

13/12/2565

สยามินทร์

“นายบำรุง” ในรัชกาลที่ ๔ นายบำรุงราชบัณฑิตยตาม
เสด็จมาในเรือพระที่นั่งร้อง กลองเครื่องตกลงมากตาย

“คำวัน” หมอเบอเมอร์ ชาวเยอรมัน เป็นหมอของกรม
ทหารเรือ

เครื่องจักรกล เครื่องจักรพระนาสิกทรงตามหมอนำให้
ล้างเสมอ เครื่องสำหรับที่จะไปใช้เวลานัดข. ประพาสยุโรป

ร. ศ. ๑๒๖

พระยายุช

กลัวยใจเพราะจะไปเขียนรย ให้เอาเสียนิพธรม
ชาวเสอศรย คทาจธมพล หยมไปทวย

(ฉะบยนย่นพระราชหิตตเลขาทรงเขียนเอง)

เดิมตั้งพระราชหฤทัยว่าในการเสด็จ ๑ ยุโรป ร.ศ. ๑๒๖ เพื่อ
จะรักษาพระองค์เท่านั้น แต่เมื่อใกล้เวลาเสด็จ ๑ เข้า ได้มีพระ
ราชกระแสให้จัดเครื่องทรงเพิ่มเติม

สวนดุสิต

วันที่ ๘ มกราคม ร.ศ. ๑๒๖

ถึงพระยาบรม

ให้เอาโต๊ะกลมไปตั้งในห้องซึ่งระเืองข้างใน ซึ่ง
เป็นห้องสี่เหลี่ยมบ้านขายยศส ให้เครื่องเงินปรุ ระตั้ง
เชิงเทียนใหญ่ตอกไล่เมือเลยวงชั้นนกลางโต๊ะก็ควร
ส่วนโต๊ะบนพระที่นั่งใช้เงินคานทองสำรับ ไม่ต้ง
ใช้สายปรุ ๆ ขอให้เทียบชชนดูเสีย วันถ้าไม่เข้าแล้ว พอ
จะได้พักอะไร ๆ ใ้บ้าง

สยามินทร์

สวนดุสิต

วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๖

พระยาขจร

ในงานศพนางทิพและงานศพเจ้าพระยาสุรพันธ์ ให้
 มหาดเล็กเลี้ยงนารอง ส่วนหมากพลุนให้รับจากเจ้า
 ภาพทง ๒ ราย

สยามินทร์

“นางทิพ” เจ้าจอมมารดาทิพเกษร ในรัชกาลที่ ๕

“เจ้าพระยาสุรพันธ์” เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค)
 งานศพที่ท่าเรือวัดเทพศิรินทร์ราชวาศ

สวนดุสิต

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๖

พระยาบวร

เครื่องตั้งแตรไฟฟ้าพนักงานนางทิพและนางเจ้าพระยา
สรพนธ์ ครองรถไทยใช้เครื่องแก้วแตรอย่างไร จงทำให้
เรียบร้อยได้หรือไม่ งานหลังเป็น ๒ ก็ขอให้ตรวจ
ของเทียบยศสักที วิธีที่จะตั้งอย่างใดจะพบในหนังสือ
จะไม่เข้าใจ ว่าจะเล่าให้ฟัง ขอให้มาฟัง

สยามินทร์

“อรโท” พระองค์เจ้าอรไทยเทพกัญญา

วันที่ ๓๓ มีนาคม ร.ศ. ๓๒๖

พระยาบรม

ในราชการเลียงพลของพระและเลียงชัยเปอรในงาน
 ขนรอนอรพงศ์ ทรงกวาชฤทธิและทเก่ง พระยาภักดี
 แกคงไม่ม้ถวายน้และกระโถน เราจะต้องเตรียมหา
 ทงน้ำท่าและเครื่องรินให้พร้อม หมาภพลทจะเลียงนน
 บรรจุเต็ย ๓ เต็ย สำหรับเจ้านาย ๒ เต็ย เสนาบดี
 เต็ย ๑ ข้าราชการใช้ผอย ๓ ผอย บุหรีไชยรร
 ทีบเงินทีบเสื่อ และทีบเงินท่หองบรอนชและหองแกว
 ครนจะใส่ทีบถมมันไม่มี หองมีทีบปนกันเลอะเทอะนท
 บุหรีเราต้องตนเอง แต่ให้ไชยหรีไทยให้มาก ห้ามยา
 แกแรวคตรานคอง บุหรีไทยถ้าได้ทนกเลงเขาชอยสย
 กันนถน ๆ ยังก ไม่ไช้ช้ตระหนี่ชยากระค

สยามินทร์

13/12/2565

“เรื่อนอรพงศ์” ตำนกกราชฤทธิรุ่งโรจน์ ในพระราชวังดุสิต

“พระยาภักดี” พระยาภักดีภักทรากร (ไอจิว อุทกภาชน) เป็น
 ผู้แต่งเครื่องเสวชอย่างจีน

สวนดุสิต

วันที่ ๓๒ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๒

พระยายม

งานฉลองพระเห็นระตังมีชัยเขี้ยว แก่เลี้ยงในโรง
ลครกัระไต้ ผู้หญิงคิกโตะแซนวิช ให้เลี้ยงแซนวิช
ทั้งสองวัน จัดอย่างเลี้ยงที่เมรุ

สยามินทร์

งานฉลองพระพุทธรูปที่พระที่นั่งราชฤดี เวลานั้นยังมีหลังคา
จากหน้าพระที่นั่งอัมพรสถาน

วันที่ ๘ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๗

ถึงพระยายมย

ควยวันพระราชทานกฐินนั้น การเลี้ยงอยู่ข้างจะ
 เป็นการใหญ่ เวลเจ้านายข้าราชการที่ระจกมากคงจะ
 มีแต่ของกินมาเป็นที่ ๆ ส่วนภาชนะที่ระแบ่งและนำที่ระ
 กินกินนั้นคงไม่มีมา เพราะฉะนั้นส่วนภาชนะคือจาน
 และช้อนช้อนมีควยนำขอให้พระยายมยเอาของในมหาด
 เล็กจัดมา แคน้ำเย็นและน้ำแข็งฉิมจะให้คนของฉิมส่ง
 จงให้ใครคอยรับและค้อมมีผ้าเช็ดมือควย ส่วน ขามแย่ง
 แกลงฉิมจะให้ส่งที่ โนนพร้อมกยน้ำ แคน้ำร้อนที่ระเลี้ยง
 ข้างหน้าขอให้มหาดเล็กนำร้อนเอง ส่วนข้างในเป็น
 ของฉิมทั้งสิ้น ถ้าจะเรียกขามแย่งสำหรับพระเจ้าอยู่
 หัวก็จะส่งให้ ขอให้จัดเตรียมถาวรให้คืออย่าให้ขาดได้
 สิ่งใดหมกเอามาให้เหลือไว้ดีกว่าขาด เพราะเป็นวันที่
 ระสนกรนเรงใหญ่ของท่าน ต้องระวังอย่าให้ทรงพระ
 วิโรหได้ 13/12/2565 ทนลำบากเอาดีกว่า ฉิมใดสกแต่ให้เป็น
 ที่ทรงพระราชสำราญแล้ว เราผู้เป็นข้าก็ยินดีสุข ถ้า

มีพระราชดำรัสขออารักขามายังสมเด็จพระเจ้าอิน
 ชาเอช เจ้าฟ้ากรมหลวงนริศรานุวัติวงศ์ พระเจ้า
 น้อยชาเอชกรมหลวงดำรงราชานภาพ สมเด็จพระเจ้า
 ลุกขานเอช เจ้าฟ้ากรมขุนนครสวรรค์พิณดี พระเจ้า
 ลุกขานเอช พระองค์เจ้าอวพงษ์ศรีสุโขทัย พระยา
 สรินทรฤชัย พระยาบริรักษ์นครราชสีมา เจ้าหมื่น
 สรรพเพ็ญภักดี เจ้าหมื่นเสมอใจราช หลวงศักดิ์นายเวร
 และเจ้าอมชาย ในส. ทตง. เครื่อง หม่อมเจ้าถนอม จง
 ทราบทวามเป็นไปในความจำเป็นซึ่งจะรักษาพระองค์ให้
 ทรงพระสำราญ ทั้งจะกล่าวต่อไป

แต่ไหนแต่ไรมาเสวยน้ำใช้ตานอกหรือใช้ภายใน น้ำ
 แวหรือแอมพอลลิเนาร์ให้ดื่มต่างน้ำไม่ได้ เมื่อเสวยน้ำ
 เหล้านั้นแล้วต้องเสวยน้ำทาล้าง จึงนับว่าเป็นเครื่องคั้น
 อย่างหนึ่งคล้ายกี้ยเหล้า ต่างแต่ไม่เมา เมื่อเสด็จใน
 ประเทศทิศใดซึ่งน้ำเสวยจะพาไปด้วยไม่ได้ ก็จำเป็นต้อง
 13/12/2565
 ต้องเสวยน้ำในเมื่อนั้น อันใคร ๆ เขาไม่กินกลัวจะ
 ผิดหน้านั้น

การที่ประทับอยู่ในกรุงเทพฯ แต่ก่อนมา เคยเสวย
 ให้นำเมืองเพชรบุรีเป็นนิตย์ แต่บางครั้งว่ามีเหตุขัดข้อง
 ต้องงดตักนำเมืองเพชรบุรีไซ้จากถัน ย่อมทรงเคียด
 ร้อนทบทวง บางเวลาเจ้าพนักงานมักนำไซ้หน้าเมือง
 เพชรบุรีเสวยหมด สักวันปลอมเขามาว่านำเพชรบุรีเสวย
 ครั้งไรก็ได้เสวยไม่ได้ ให้กระสับกระส่ายไปต่าง ๆ เป็น
 เช่นนั้นมาแต่ไหนแต่ไรถึง ๔๐ ปีล่วงมาแล้ว

ขัตติยมพระโรคซึ่งเสวยน้ำมากไม่ได้ หมอฝรั่งกล
 ่วว่าเสวยน้ำน้อยที่สุดเท่าใดยิ่งก็ ก็ใครทรงขำเพื่องที่
 จะเสวยน้ำน้อยเช่นนั้น ไม่ใช่แค่เพียงไม่สำเร็จไม่ใคร
 จะได้เสวยน้ำอ้อรอยสมเด็จพระราชประสงค์เนื่อง ๆ เป็นเหตุ
 ให้ต้องเสวยมากหวังจะให้สิ้นกระหายก็ไม่รู้ อ้อม จง
 คชังแก่ ใดแต่เพียงหยอตนน้ำแข็งลงไป ให้เย็นเสียวสนา
 แต่ครั้งนี้เสวยมากพระนาก็อดไป เพราะเย็นเกิน
 ออรวมคายนึก ความรำคาญพระราชหฤทัยในเรื่อง
 เสวยน้ำไม่อ้อรอยนี้ได้ มีมาเนือง ๆ จนในหมื่นใดทรง
 รัยความเคียดร้อนเพราะน้ำไม่อ้อรอยนี้เป็นอันมาก ทรง

พิจารณาเห็นว่า ที่เป็นตงนควยพระคตเป็นไทยไม่ยอม
เป็นฝรั่ง จะเสวยไซคาน้ำกลั่นอะโรทนต์ไม่ไ้ต้งสัน

ครั้นวันที่ ๑ ธันวาคมนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้หลวงศักดิ์คานายเวรจัดหาน้ำกรอกขวดมา ๔ ขวด
ขวดหนึ่งนำฝ่น ขวดหนึ่งนำเพชร ขวดหนึ่งนำยออาค
เซียนแวล ขวดหนึ่งนำกลั่น ออย่าเห็นแปลกกันเป็นที
สังเกตุว่าเป็นน้ำอันใดส่งชนมาถวาย ไ้ท้ทรงชิมน้ำนั้น
ไม่ไ้ก่กลั่นทลระขวด ไ้ท้ทรงเลือกน้ำใน ๔ ขวดนั้น
ขวดหนึ่งว่าอร่อยกว่าทั้งหมด ครั้นเมื่อคเควเองหมาย
ไ้คตความว่าขวดนั้นคือน้ำเพชร การเป็นอศกรรยเช่น
ประหลาดกว่าวักไ้ลอม ทรงพระวชค้ำวเห็นวว่า น้
๓ อย่างนั้นจะบริลัทธเกินไปอย่างไ้คกว่าพระคตที่เคย
เสวยน้คอย่างค้ำ จึงทำให้เสวยไม่อิมเลี่ยเลย ไม่ระงับ
กระหายไ้

13/12/2565

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขอฮารักขาท่าน
ทงหลาย อันไ้คอกนามมาแล้วข้างคน ไ้คเป็นอระ

ชวนชวยตามหน้าที่เพื่อความสงเคราะห์ ให้ ไค้ ไค้ ไค้
 น้ำเพ็ชร์ให้เสมอไป จะทรงแบ่งส่วนพระราชกุศลให้แก่
 ท่านทั้งหลายบรรดาที่ไค้จักการให้สม พระราชประสงค์
 นั้นเสมอไป

ขออารักขามารณา ๓ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก ๒๔๗๗

วัดไร่ล่อม คือมีสมภารองค์หนึ่งอยู่ที่วัดไร่ล่อม เลื่องลือ
 อันว่าล้งในถ้ำสกลแก้ว และทำนายแม่นัก

สวนดุสิต

วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๕

ถึง
ถึงพระยาบรม

บอกข่าวเขามาจนได้ทรวัยแล้ว อากรใช้ของ
คนทอยเช่นนี้ยังพอใช้ได้กว่าจะไม่เร่งร้อน ระวางแต่อย่า
ให้ฉุน ถ้าพอเห็นว่าสหายจนมากแล้วต้องกลยเสีย
คราวหนึ่ง ถ้าจนอยู่จนไปถึงเวลานั้นไปไม่สหายลงท
นอกคราวนี้กลยมาลงยิ่งใหญ่มาก กลยออกไปก็ไม่ใครจะ
ได้ประโยชน์เช่นไปครั้งแรก เพราะฉะนั้นควรระมัดระวัง
กลยไปกลยมาให้ได้กำไรไว้ทุกเที่ยวนั้นเป็นทางถูก

สยามินทร์

เจ้าจอมมารดาชุ่มม้วย พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้
พระยาบุรุษรัตนราชพัลลภ พาไปเที่ยวตากอากาศสมเด็จพรราชบุรี และ
ได้กราบบังคมทูลอากาบบัญมาให้ทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท
13/12/2565
จึงพระราชทานพระราชหัตถเลขาตอบ

เมืองเพชรบุรี

วันที่ ๘ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๘

ถึงพระยาบวร

ถามด้วยเรื่องหลวงสิทธิ นายเวรและหม่อมชาติเดช
 อดมที่คง ไชมันนี เคยเข้าใจว่าหลวงสิทธิยังทำการชย
 ในหน้าทศกร ในโรงเรียนมหาดเล็ก ถ้าหากว่าไม่ได้ทำ
 การชยในหน้าทศกรชยในเวรศักดิ์มาก่อนแล้ว จะไปทำ
 ราชการในหน้าทศกรได้หรือไม่ มีงานอะไร

จึงเห็นว่าควรจะให้ชยในกองประจำราชการซึ่งเสวย
 วงศ์เช่นหัวหน้า ท่านองหน้าทศกรจ้างวางมบรรดาเด็ก
 ชยนายเวร สำหรับที่จะโตฝึกเปลี่ยนในเวลาที่เขา
 เสวยวงศ์คงมีที่ไป คงให้มีประจำอยู่ที่ในวังคนหนึ่ง
 คุ้มมหาดเล็ก โดยมากมักจะเขามาแย่งแย่งขนนาง
 แล้วกลับไปบ้าน กลางคืนไม่มีคน เงินเดือนถึงคนละ
 ๓๐๐ บาทไปก่อน

สยามินทร์

- “หลวงสิทธิ นายเวร” พระยาอร่ามมณเฑียร (เอี่ยม บุนนาค)
 “หม่อมชาติเดช อดม” หม่อมอนุวัตรวีรพงศ์ (ม.ร.ว. สิงหนาท
 ปราโมช)
 “ชายเสวยวงศ์” กรมหมื่นอนุพงษ์จักรพรรดิ

สวนดุสิต

วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๘

พระยาพรหม

ความที่กระนั้นดีแล้ว แต่คนนั้นก็เหมือนว่าเจ้าจะไม่อยู่ในวันนี้ตลอดเวลา เพราะเขาเกรงใจเรา แต่เราเตรียมไว้ให้ครบกักว่า เครื่องโต๊ะตามทรงคนนั้นก็ ด้วยลายทองกลอกแกงเปลี่ยนมาในวันแรกเห็นจะดีกว่า เพราะเป็นวันเต็มยศ เลี้ยงสังเวยเป็นครั้งยศ

สยามินทร์

เรื่องสารจัดรับรองตั้งโยฮัน อัลเบรคท์ แห่งบริวนสวิท ที่ตำแหน่ง
 อัคร ฑพระที่นั่งอัมพรสถาน คำว่า "เจ้า" ในพระราชหัตถเลขา
 นี้หมายความว่าถึงคุณองคิน

สวนดุสิต

วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๘

พระยายม

การเลี้ยงตเือนนางควรวานน จะต้องคเขลมาเขน
 วันเคยวคอวนพวม เพรวรเทศทวนพุกัสจะคองเลียง
 ทตฝรั่งเศส ไคระคคองทงชนนชนลางเทททมิอชแลวน
 วันพุกัสเลียงทตฝรั่งเศสทหองทอง

สยามินทร์

“เรือนนางควรวานน” คำนันถพระราชชชชว เจ้าคารวรัคมี มีงาน
 จันคำนันถใหม่ในพระราชวงคคคค

การท้วง บ้างป้อน

พระยาบรุษ

ทูลเกล้าฯ ถวายบังคมทูลพระกรุณาฯ
 ทูลเกล้าฯ ถวายบังคมทูลพระกรุณาฯ
 ทรงบรรพไต้อีก ไต่หนึ่งไต ใช้ ไต่กลมเหมือนกัน
 เกริกขำเข้าทางบรรพไตเล็กซึ่งเป็นทางเดียวกับห้องชั้นล่าง
 จัดเป็น ไต่เสวยเสียดีก ไต่หนึ่ง ถ้าข้างล่าง ไต่เหลี่ยม
 ๘ คน ไต่ระจกว่ากลมกระมัง ขอให้เร่งจัดการเสียดีก
 ให้ตลอด บัเตอร์อยู่เปล่า จะให้ ไปเตรียมทำกับข้าวฝรั่ง
 ก็ให้ ก็คิดกับพระยานรฤทธิ จัด ไต่ให้ร่ามทั้งข้างบน
 ชั้นล่าง จะลงไปสั่งการเองแล้วจงกลับมากับบรรพไฟ
 ก็

สยามินทร์

“บัเตอร์” หลวงทิพรสโธธา (บัเตอร์ อันโตนิโอ อันตรนียุคต์)

“พระยานรฤทธิ” พระยารมจรบรรณกฤตมนตรี (ทองดี โชติภ
 สดธิบรร) เป็นผู้ดูแลรวพระเจ้าคันทน์อยู่คราวหนึ่ง

พระยาบวร

วณนชวนเราเชียงใหม่ไปเที่ยวเรอมนอเทอรวาย ๔ โมง
ให้ มีน้ำชาและของกินไปในเรือสำหรับ ๗-๘ คน

สยามินทร์

“ เจ้าเชียงใหม่ ” เจ้าอินทวโรรส เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่

สวนดุสิต

วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ร.ศ. ๓๒๘

พระยาพรหม

เรื่องคดีของแก๊งค์ว.วอชนครนน ไคโคยคิคครรหนึ่ง
 แล้ว แต่เหตุไฉนไม่แก้ไข เห็นะเขียนเพราะเหตุว่า
 ถ้าหลวงพิทักษ์ของแก๊งค์จะคงมีชนฟอร์มถึง ๓ ล้านมี
 ฝิบหายเป็นอันมาก อีกประการหนึ่งการที่ระแก๊งค์เป็น
 หมายตัวร ๆ คุมหากเล็กไม่ยากจะแต่ง ค้วยแปลก
 จากขนนางไป แต่มีหากเล็กเจ้าหน่วยชอนแต่ง เหตุ
 ค้วยชยากลวยชากเกาะเช่นกับเลือกทุกผลสองแถว เมื่อ
 มหากเล็กได้ระมะระตายชากใจลงไปในเคือ ค้วย
 รอนหนักก็คักเกี่ยวอะไรต่าง ๆ ชนเล็กลงมาเป็นแถวเกี้ยว
 แต่ความจริงแทนนั้นก็คือนมีนฝิตกขจนนางไป และนก็เห็น
 ในใจว่าใครลยจะแก๊งค์กักว่าชนนาง ถ้าเห็นคมี ๒ แถว
 เข้าคักคงจะชากใจแล้ว จึงได้ทชานใจที่จะใช้คมีแถว
 เกี้ยว 13/12/2565 แต่ครนเห็นมหากเล็กมกฎราชกุมารใส่เคือคมี ๒
 แถวคักห้อยอะไรคักคักต่าง ๆ คงมีผู้เห็นเก็ และนก็ว่า

มหาดเล็กหลวงร่ำว่าหรือสติเฟื่องหรือสติโง่งไปบ้าง ได้
คิดเห็นมานานแล้วในเรื่องรถเรื่องเรือ ถ้าเวลาเอางาน
ฝรั่งมันสำคัญใคร่สรวย

การที่จะให้รถยนต์นั้นไม่ใช่ปล่อยให้เข้าคลองไปเป็นลูก
คุดม ๒ แถวสำหรับเก่า และไม่ใช่เก็บเงินขี้ ถ้าจะเอา
อย่างกันแล้วเอาอย่างเยอรมันเสียก็เดี๋ยวขย่งหนิง หรือ
เอาอย่างกรมรถเทศวนอย่าให้ตระกิก ไม่เช่นนั้นก็
เปลี่ยนแต่ข่าเท่านั้น

สารถีหลวงฉายเยอรมันซิวรถมอเตอร์คาร์เลือกขอ
กลีบ ข้างทหาร คิดแต่ขย่งหนิงขึ้นทรงยี่ระดำใหม่
คเหมือนจะคอแฉงซิมอแฉงควัก มีแต่ขย่งหนิงขย่งหนิง
มอแยกปลัดคทองระกำใหม่ หมวกน่าจะเป็นขย่งหนิง
เสือนินชายยาว กวางทองแคบ เกือกขย่ง

ถ้าอย่างสารถีทกวอนน งามอยู่เพียงขย่งหนิงเจ้าหมน
ไวย ตกไปดังราชเปเต็นต์แฉงเต็มค ถ้ามหาดเล็ก
จะลงไปใส่เสือนินชายเปเต็นต์แฉงเห็นจะเลวลงไปมากกว่า
ใส่เสือนิน ๒ แถวแต่ก่อนทรงเกยจมานน

ถ้าหากว่ากลัวไม่ตลอด ให้เขียนเลขอย่างนี้ แต่ให้หนึ่ง
 ทางแกวค์ก็เกิดภัยพิบัติเสีย เปลี่ยนข่าได้มยคมี่แอยปี่เล็ด
 ก็ไค้ไม่มกัไค้เลื่อเตมยคี่เปลียนเข็นสัคแกง ใช้แถบ
 เพราะที่ระไส่เลื่อชกหน้าอกขบ้ระถนัน บังไง ๆ ก็ชัคเขิง
 ใช้ไม่ไค้ ในชั้นค่นที่ระให้ค่นเราฝรั่งคร่งนี้ ให้ใช้
 เลื่อแกวค์แกวค์แกวค์อย่างพระนายไวยไค้ แต่จะลคค่น
 ก่นอย่างไวกัให้ คค้อ่านค คคองรบทำเลื่อให้ค่นใช้ ใน
 วันที่ ๒ เดือนค่นจ วนจวนอย้อย่างนอยกั & วดให้พ้อ

สยามินทร์

- “ หลวงฤทธิ ” พระยาราชสุวาริบดี (พัน นิลป)
- “ เจ้าหมื่นไวย ” พระยาเทพศรีวงศาวดี (ม.ล. วราห์ กฤษกร)
- “ เจ้าฟ้าง ” ศักยอินทร์บรมศักดิ์ แห่งบรมสวิก ซึ่งเขามาเยี่ยม

ทรงสยาม

วันที่ ๕ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๘

พระบาทรม

๑๑

ขอกราบวาทของยหรีปรตบเพชรทสี่หรีบไทเฝ้ารง
นนยงเหลดอชอกทหรือไม ถ้าหมตเสยแลจะไคชยข
ชยชยเป็นอยางอน

สยามินทร์

จะไปด้วยเรือกสุพรรณหงษ์ แต่ท้ายเรือให้เขียนข้างใน
ให้พระยาวรณ เสมอใจ ไปขอย่างหนัก เพราะเรือ
กระบวนไปลงช้าไม่มีข้างใน คงใช้นั่งคอกเล็กแรงและ
อาชวนายวชิกรเวลา ใจสำหรับรบนเท้านน

(ระเบียบเป็นพระราชหัตถเลขาทรงเขียนเอง)

“เรือกสุพรรณหงษ์” เรือยนต์เรือสุพรรณหงษ์
“เสมอใจ” พระยานพิทราชาถจ (อัม นรพลก)

๑๐๕

เฟื้องบุรี

พระยาพรหม

วันที่ ๑๗ มีเดือนเจ้านายและชนนางผู้ใหญ่ถึงเวลา
หนึ่งภะที แต่เราไม่ใคร่พอเพียง ๑๒ หรือจะเจตโคกกัน
มากกว่านั้น ถ้าหากเลี้ยงท้องพระโรง

สยามินทร์

“ พระอินทมณฑป ” พระยาโยธาขอนแก่น (หล่น รัตนเสน)

“ พระยารพวงศ์ ” เจ้าพระยารพวงศ์พิพัฒน์ (ม. ร. ว. เย็น
อิศรเสนา)

เรื่องการตั้งพนทที่ดินพระราชวังบ้านปืน จังหวัดเพชรบุรี ซึ่ง
ต่อมาในรัชกาลที่ ๕ เปลี่ยนเรียกว่าพระรามราชนเวศน์

เพชรบุรี

ใต้พระยายมราช

จดกลยเขาส่งไปให้ท่านเล็ก เพราะพงมาถิง

สยามินทร์

“ท่านเล็ก” สมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุขฯ ไปเสด็จ
การทอดอุ้มพระที่นั่งนครเพชฌุปราสาท

๘
เพชรบุรี

พระยายมราช

วันนี้เห็นปลาทวดโต ควรจะผูกวงเคียงได้เช่นเมื่อก่อน
 บกกลายเป็น ขันข้าวสารเข้าเวลงก่อฤกษ์แล้ว ให้ไปติด
 จักการกับพระยาสุนทรและกรมตำรวจ ะหาปลาได้
 ฤกษ์ใหม่

(ครบขันธ์เป็นพระราชหัตถเลขาทรงเขียนเอง)

“พระยาสุนทร” พระยาสุนทรฤทธิ (เทือน บุนนาค)
 ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรี

“กรมตำรวจ” สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท

“ก่อฤกษ์” ก่อฤกษ์พระที่นั่งศรเพชฌัญญูปราสาท พระบรมราช
 นิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรี

เฟ็ชรบุรี

พระยาบวช

๑๑

ปลวกทักโตมา ให้แก่ไปตามเจ้านายและขุนนาง
คนละทิวสองทิว เพราะโตมาไม่ทันเลี้ยง

(ฉบับนี้เป็นพระราชหัตถเลขาทรงเขียนเอง)

๘
เพชรบุรี

พระยาบวร

อยากจะลองเลี้ยงโต๊ะสวนสนามดุสิตทวนนี้ แต่
อย่าให้ต้องสิ้นกรรมวิงวตรหมายก่งคอไว้จะดี เนื้อเขา
เขามาให้ก็มี ควรจะทำกับเขาฝรั่งโต๊ะสัก ๒-๓ โต๊ะ
รพเช่นผู้บังคับการแทนพระยานรุตฤฎาอย่างไร จะไป
ปลูกษาสังเสี้ยนก็ได้ฤฎาไม่ ถ้าถึง ออกหมายกรรมวิง
แล้วไม่เลี้ยง เลี้ยงที่พลับพลาเสวยวิมน์ ๓๒ คนให้
เต็มที ซึ่งว่าจะตั้งโต๊ะ ให้มายกโต๊ะรถโต๊ะให้ก การ
เชิญจะเชิญเอง ถ้ากับเขาฝรั่งไม่ได้ จะใช้แต่กับเขา
ไทยททำในนี้

(ฉะบับบนเขียนพระราชกระแสรยสั่งให้ผู้ อื่นเขียน)

เลี้ยงโต๊ะสวนสนาม หมายความว่าถืองเลี้ยงอาหารฝรั่งฝีมือ
ถือฝรั่งเสสที่สั่งมาสำหรับรับรับตุ๊กโฮอิน อัลเบรทท์ เลี้ยงก่อน

13/12/2565

๑๓๒

วันที่ ๒๔ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๘

พระยายม

นงโทะระกสมนนั้นต้องกลายชื้อเป็น ๑๐ คน เพราะ
ฝรั่งเติมมาอีก เห็นระพอยค์ได้ ให้ศึกษานัยกันแล้วให้
บอกพรให้รู้เสียด้วย

สยามินทร์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จะเห็นชัดในทิวไร่มิ ส่งไปให้มันดู อย่าให้มันเข้าใจ
ว่าส่งไปให้ทำกบเขี้ยว

(คณะรัฐมนตรีกราบบังคมทูลถวายสัตย์ปฏิญาณ)

“ ถัด ” ถัดฝรั่งเศสที่ส่งมาใหม่ ๓ คน มินาเยอร์ลินเป็น
หัวหน้า

สวนดุสิต

วันที่ ๒๕ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๘

ถึงพระยายม

ให้เอาดวงศตาศ้ายันน์ไปให้ ไทรเขาตากฤษ โคนรุก
 ในกลาง ๆ เกือบดี จะมีวันใด ถ้าไม่ได้กลางเดือนระ
 ตังตงไปข้างแรมก็ดองแก่ ๆ ใกล้เคียง พิศิตฤษ ครั้นระ
 ตั้งออกไปเขงก็จะเย็นรชการมากไป

สยามินทร์

“อ้ายนับ” หลวงไทรฤกษ์ราชสวี่ (นับ ไทรฤกษ์) บุตร
 พระยานุรักษ์รัตนราชพิลลภ

สวนกุสุต

วันที่ ๓๐ มกราคม ร.ศ. ๑๒๘

พระยาบวช

การเลี้ยงในวัน ๓๒ และวันที่ ๓๕, ๓๖ ก็เข้าไทย
ยกให้แม่เล็กทำ แต่กับเข้าฝรั่งเราหาเอาเองก็ได้
วันที่ ๓๐ เลี้ยงโตะบนพระที่นั่งเวลากลางวัน เป็นเลี้ยง
อย่างฝรั่งโตะระย แต่คงไม่เป็นที่ใหญ่มากไปกว่าเลี้ยง
แบบเควดก็ได้

สยามินทร์

“แม่เล็ก” สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ

พระยาพรหม

๑๑ ๒๕๕๓ ๒๕๕๓
ไทยเจ้านนถงคยคยกรรกาย หมดคมนานตร
วียน มีล้าทรขกันไม่เอาไป

(กระบวนเนนพระวาชคคคเสชาทรงเขียนเอง)

ตบตาควอระดาช เป็นคำรับสั่งทรงเข้าในถรรพที่หลงลิม

ขนมทำดี จะต้องเลี้ยงต่อ ๆ กันไว้ ๓ ควรวักอัน
เจ้าฝรั่ง คือ แม่ทัพเรือเยอรมัน แม่ทัพบกฝรั่งเศส
แม่ทัพเรืออังกฤษ คงเป็นควรวัดะ ๓๘ ไปหา ๒๒

(ฉบับนี้เป็นพระราชกรณียกิจให้ตั้งขึ้นเขียน)

ขนมทำดี ถัดขนมที่ปลูกฝรั่งเศสทำ

พระยาบรม

ที่
ทขบางปอินควรจะไต้เสอเมสแยกเกศททวเรอโคให้
คิกอำนคคชน

สยามินทร์

อัครตัม อาวุโส สังฆัสส กจฺจิมิ อัมมิโก กจฺจิมิต
 ตาโร อนโมทามิ ฯ

สงฆ์ช่วยรืองพรหมทางพระที่นั่งเวหาศไม่มีเสียเลย
 และระยั้งไม่คิดใช้โดย แต่ขรรโคเก่าปุก้วยแพรณพุก
 พวาท ข่าระหกถัม ถ้ามีพรหมทางขู้เสียให้ตกลงทัวไป
 ไทระติ ขอข้มพรหมในวงระโคกอกกรรมัง ให้ขอก
 พระยาวรพงค์ไตรขมทัวไว้ พร้งนี้ไปถึงระโทระเลข นวัน
 นี้ให้สงพรหมขนไป เว้นไว้แต่ระไม่ค้องการ

(ฉะขยณเป็นพระราชาฉะระเสวริยสงให้ผุ อุนเจียน)

คำอนโมทนาจฺจิมินัน ทรอนโมทนาในกาที่ได้จัรับรอง
 คลโยอัน อัดเบรกต์ ที่ตรงเทพ ฯ เรียบร้อยไปตอนหนึ่ง และทรว
 เครื่องรบที่พระราชวังบางปือนค้อไป

สวนดุสิต

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๘

พระยายม

เรื่องถูกฝรั่ง ไค้กระทำให้มา ตั้งแต่ กำลังเลี้ยงเจ้า
ฝรั่งอยู่แล้ว เห็นว่าเล็กไม่โต เลี้ยงน้อยเลี้ยงยาก เลี้ยงมาก
เลี้ยงง่าย เวลาชกลมันทีจะต้องเรียกชนใหม่ก็ต้องเสีย
เงินมาก เราคงจะต้องเลี้ยงแขกบ้านคนเมืองอยู่เสมอ
ให้เขากินอยู่ดี ๆ กลายเป็นให้เขากินเนื้อเผาไหม้ ไฟ
คงจะต้องเป็นทุนทายังชนกววเมื่อไม่เคยกิน อันเราไค้
เคยถกนินทามาแต่ก่อนเสมอไม่ขาด และเมื่อว่าความ
ความจริงซำกักินของมันไค้จริง ๆ ในเวลานั้นอาศัยก็เข้
ฝรั่งเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิตจริง ๆ ไม่ใช่กินเป็นอดิเรกกลาง
แต่ควรจะทำให้เป็นครัวเดียวกันไค้ ๆ แยกเป็น ๒ ครัว
แต่ลดรายจ่ายลงไค้ เหตุด้วยพระยานครฤทธิ์แกทำกับ
เขาใจออกอุกฮวหนง ภารพเขาจทหวรงกลางนำทจะ
สำเร็จเวียบร้อยไค้ เงินคงเสียมากแต่ที่จริงทวนเรา
มีพอเสีย ถ้าหากว่าจัดการให้เป็นหลักถานมันคงดี

เป็นพระยาครองเมืองท่งซำคิ เลี้ยงเงินเท่านั้นจะเป็นไรไป
ให้คิดอ่านหาฤกษ์วันพิศุเกิด

สยามินทร์

เนื่องจากพระราชปรีชาคุณ จึงได้จ้างก๊อกลงเศสไว้ประจำในห้อง
ศรัวพระเจ้าต้นตังแต่นั้นมา

สวนดุสิต

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๗

พระยาอรรณพและหลวงนายคึกคัก

มาหมซึ่งจะตั้ง & ทึกถานชกระชี่ พระยาอรรณพ
 กล่าววาระใช้มาหมวัดพระแก้วหน้าพระพุทธรูปอกฟ้า พระ
 พุทธเลิศหล้านั่นโต มาหมผู้เล็กเช่นนมลุ่ม อยู่แห่งใด
 ให้คิดอ่านติดคาม ถ้าชำระให้พระยาอรรณพชัชมแซม
 เครื่องทรงตั้งสงสัยว่าเครื่องแก้วลายทองจะตั้งได้แต่ ๒
 ทิศ จะต้องตั้งเครื่องโมราทิศหนึ่ง เครื่องโมรานั้นน่าจะ
 ชำระตกที่โถรมทองลอก ควรจะตรวจ ถ้าคำคร่าหนัก
 ก็ให้แก้ทองเสียใหม่ การคมโต๊ะหมวัดพระแก้วไม่ยาก
 เพราะใช้ชนน้อย ให้คิดอ่านเร่งทำคุดเสีย แล้วยกโต๊ะ
 หมูเข้ามากมให้ตุล็กสำหรับหนึ่ง โต๊ะตัวเดียวคุมลงก
 โถกทั้ง ๔ สำรับ โต๊ะกำหนัจะต้องเป็นเครื่องยศ ถึง
 ชั่งจะขาดก็เรื่องเชิงเทียน แต่เห็นว่าใช้ระย้าของค
 สำหรับตั้งเตียง โต๊ะแบนคววดโต๊ะละค้เท่านั้น คุ้มอะไร ๆ
 หมต ไม่จำเป็นจะต้องรายเชิงเทียนเล็ก ๆ น้อย ๆ

ให้รุ้งรังเปล่า ๆ ข้อสำคัญนึ่งเพียงสิ่งไรชำระให้ใ
ช้ชอมเสียบ การค้งไม่ยาก

สยามินทร์

พระทอนรักษ์ เจ้าพระยาอรรคมหาเสนาธิบดี

(ม.ร.ว. ปุ้ม มวลกุล)

เรื่องงานพระเมรุพระศพพระองค์เจ้าอรุณศรีรัชสมโภช ที่สวน
มิสสกวัน วัดเบญจมบพิตร

สวนดุสิต

วันที่ ๑๕ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๗

พระยาบวร

เครื่องสำหรับพระอุทิศระลอกเวลาพรงัน ไทตั้ง
 ให้เจ้าสายพระยาอเนกขันธ์และท้าวสกละเข้าไปคุม ของขบ
 ทเจาเช่นหอยหมากประคอบเพชรเขนตน ให้หีบออกมา
 ให้เขาค แล้วให้มหาศเล็กรับเครื่องทงเครื่องยศและ
 เครื่องเสวยตมทพระเมรุ เจาคองเจมาทตงเขนมายถ
 ทง ๒ ขาง อย่างเคยวกบทระตงชายอรพงค์ เครื่อง
 เสวยโต๊ะเงินตองมีเหมือนกัน แต่งงานอรพงค์นระ
 ไทตั้งให้แม่เล็กท วัชที่โรงครวัทเทียวไต ให้วงจัก
 การสำหรับเสด็จขวยเสียบให้ทันในเวลาเช้า

สยามินทร์

“พระอุ” พระอุสมเด็จกรมพระยาสุดรรชนีราชประอร ซึ่ง
 โปรดเกล้า ๑ ให้เชิญออกตั้งที่พระเมรุ สวมมิสถกระวัน วัด
 เบญจมาบพิตร ก่อนงานพระศพพระองค์เจ้าอรุณงค์ ๑ เพื่อบำเพ็ญ
 พระราชกุศลในการบรรจุพระอังคาร

- “เจ้าสาข” พระวิมาดาเธอ กรมพระสุทธาสินีนาฏ
“ท้าวสุภักดิ์” ท้าวสุภักดิ์การภักดิ์ (ปรีก.....)
“แม่เล็ก” สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ
“เสด็จยาย” สมเด็จพระมหาสุทนต์นราธิวาส

สวนดุสิต

วันที่ ๒๓ มีนาคม ร.ศ. ๑๓๘

พระยาบุรุษ

โตะหมี่ที่ระดังงานเมรุคราวหลังนี้ ไซ้โตะแวนฟ้า
เห็นจะไม่ควร จะต้องใช้โตะหมี่ทอง เข้าใจว่ามีอยู่
แล้วทั้ง ๔ สำรับ ถ้าข้าราชการโทรมฎากพร้อมให้พระยา
บุรุษเร่งทำขึ้นเสีย แต่การคนคองคนใหม่ ขอสละ
ไมระ แก้วลายทองเห็นจะต้องคง ยกเลิกแต่เงินแวน
ฟ้าจะแต่งเครื่องเงิน โตะหมี่อีกหมี่หนึ่งให้เอาแก้วขาว
พระพุทธรูปให้ คิค้อ่านกับทักและพระยาบุรุษ
เคียบเครื่องประคยขึ้นแวนพาลองค์ ถ้าหากว่าแวนฟ้า
กระจากแต่งเครื่องเงินจะมีคไป จะไซ้เครื่องทองก็จะได้
แต่ช้า จะค้อย่น้อยคไม่คองกลัย ขอให้คองเทียบทานค
จะเป็นอย่ำไรก็ให้คอกให้รู้คืบคั้น ค

อนึ่งการจักแวนฟ้า โตะหมี่ และการเลี้ยงในงาน
หลัง คองไซ้หมี่ทากเล็กเหมอนอย่งในงานน

13/12/2565

สยามินทร์

เมรุคราวหลัง

คือเมรุจักคองมมารคาคี่ขม คึ่งรัชกาลคี่ ๖
ทรงศรฐาปนำคั้นเป็นสมเด็จพระป้อมาวคี่ ๑

สวนดุสิต

วันที่ ๘ เมษายน ร.ศ. ๑๒๘

พระยายุช

พิธีตรุษนี้จะไปต่อวัน ๑๕ คำ ๑๒ คำ ๑๓ คำว่าง
คิดจะหาเช่าถิ่นที่นาพญาไทอย่างเช่นครั้งก่อน ได้บอก
ทุกมลละอาภา พระยารพงค์ พระยาเวียงงิน ไปแล้ว
ให้คิดอ่านจัดหาทรัพย์สินเข้าเช่นครั้งก่อน

สยามินทร์

๑๒๘

สวนดุสิต

วันที่ ๓๐ เมษายน ร.ศ. ๑๒๘

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ลุดโปรดให้ทวเขนกินส์ไปช่วยปลุกต้นไม้ที่วังจันทร์
ให้สังเกตไปฟังคำสั่งความประสงค์ของมกุฎราชกุมาร
แล้วให้ทำ

สขามินทร์

“ ลุด ” พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
“ ทวเขนกินส์ ” นายเขนกินส์ ชาวอังกฤษ ผู้ช่วยดูแลการสวนดุสิต

๑๓๖๒

สวนดุสิต

วันที่ ๒๗ เมษายน ร.ศ. ๑๒๕

พระยาพรหม

วันอาทิตย์ที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๐๕

สยามินทร์

13/12/2565

พระยาวรพงศ์ พระยาบวร พระยาอนรักษ์

เขา (คือคือเขื่อนดิน) กล่าวกันว่าในงานพญาไท
ครั้งนั้นมีคนมามากทั้งผู้หญิงผู้ชาย แท้จริงอย่างไรไม่
รู้ งานเราไม่ได้คิดจะทำใหญ่โตอะไร แต่ถ้าวางกว่าเขา
มากนักไม่มีทั้งรถกล และไม่ได้ค้นคหมายทางเข้ทาง
ออกไว้ มันจะย้งเวลานั้น อยากรสบายใจจึงเห็นว่า ควร
จะนกลวงหน้าคนไรเสียดอกันบ้าง

ในงานขนตำหนัก เจ้านายให้ขึ้นไปนั่งบนตำหนัก
ห้องสวดมนตร์และห้องวิยแฉก ข้าราชการผู้ใหญ่ ๆ
นั่งทหน้ามอและชนค้ำ ผู้หญิงที่เหลือกวามนึ่งนาง
สนามพญา

ส่วนข้างใน ห้องชั้นล่างข้างควนออกจัดให้นางช่ม
อยู่ และให้เป็นที่แต่งตัว โถงรกห้องหนึ่ง ห้องชั้นต่ำ
ตอขึ้นข้างควนคก ให้เป็นที่เลี้ยง จะเลี้ยงเจ้านาเจ้าจอม
ฎาเจ้านายกใด ชั้นบนข้างควนออก ๕ ห้องเป็นที่พัก
เจ้านายลูกเธอและเจ้าจอมช่อย่างาน ข้างควนคกเป็นที่พัก
เจ้านายพนางของนางห้องหนึ่ง สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

13/12/2565

ห้องหนึ่ง ในเวลานั้นก็เป็นห้องทริยแขกทั้ง ๔ ห้อง ยัง
 ไม่จัดเป็นห้องนอน เวณัญขุนโทเช่นทพิกหม่อมเจ้านาย
 และภรรยาข้าราชการ ให้สมเด็จพระบรมราชินีนาถทรง
 จุกการเลี้ยงทนนตเคียว

ทางเข้าออกผู้หญิงให้ข้ามทางสะพานที่สุกข้างควนตง
 เว้นไว้แต่จะขวนในวัง ให้ข้ามทางสะพานตรงตำหนัก
 ข้างใน

เวลาที่กระออกไปกุศลครอยู่ข้างระไกลสักหนึ่ง
 โยออกทางสะพานประตูคำไปหลังครัวเข้าประตูว ใช้
 รวนนเป็นฉนวน แต่ตั้งประตูไปจนถึงประตูวไม่ต้อง
 กั้นฉนวน วางคนประจำทำนองอย่างเช่นข้างในเคียวไปกุ
 ลครทหน้าพระที่นั่งสมพร ขากลยเข้าวังดาจะยอนลำยาก
 จักการให้ข้างในชั้นรดเสียดประตูว แล้วจะเลยมา
 ออกทางข้างตำหนักไม่ผ่านหลังพลับพลาตเคียววกไต่ คง
 13/12/2565
 ะไม่ล้ำสนกันก็ข้างหน้า เว้นไว้แต่เมือออกถึงถนน
 นอก

ในการที่สมเด็จพระบรมราชินีเสด็จ จะเห็นค
เห็นชอบ ให้ใช้รถลากเช่นใช้อยู่ในวัง ซึ่งกรมขุน
สรรพสาครบอกว่าโตมาอีกแล้วนั้น ไปเตรียมไว้ที่หลัง
ตำหนัก

การเลี้ยงช่างหน้าวันที่ ๑๔, ๑๕ เลี้ยงททของพระโรง
พร้อมกันทั้งหมด วันที่ ๑๖ เลี้ยงขณาทิตยททของพระโรง
แต่ตั้งเครื่องและเครื่องเจ้านายข้างหน้าให้ใช้โต๊ะเล็ก ๆ
ไปเลี้ยงที่โรงละคร เมื่อเวลาเลี้ยงขณาทิตยแล้ว ส่วน
ข้างในให้เลี้ยงในเวลาเลี้ยงขณาทิตยนั้นในตำหนัก ข้าง
ในไม่ต้องไปเลี้ยงที่พลับพลา

วันที่ ๑๗, ๑๘ ข้างหน้าคองเปลี่ยนไปเลี้ยงบนตำหนัก
ทงห้องเสวยใหญ่ ห้องเสวยเล็ก และห้องขึ้นตำทุก ๆ
ห้อง ถ้าหากว่าไม่มีฝน เวลาค่ำตั้งโต๊ะเล็กเลี้ยง
กลางแจ้งข้างใต้

การเลี้ยงเข้าม ๒ เวลาคือวันที่ ๑๕ จะเลี้ยงพระเจ้า
โองหนึ่ง อยากรจะให้ฉันกับเจ้าฝรั่งให้ใช้คเต็มที แต่
จะให้ยายฝรั่งทำมันฉกจ้งหระกันอยู่หน้าห้องหนึ่ง จะเอา

อาหารเย็นไปเลี้ยงเวลาเช้า มันจะเห็นชั้นฎาไม่ ถ้า
หากว่าพอกันเข้าโรยากต้องเข้ากับเจ้าบ้เคอร์ แต่ใน
การทรงให้ของชาวที่เคยอดจะเข้อกเย็น เพราะฉะนั้น
ให้ต้องเครงเครยมนไว้สเคยเบสอย่างชะวาลำหรับพระ ๗
องค์ แต่ห้องเครงแกงนำเหลืองไม่เป็น จะจัดการเอง
พระยาบรชเข้าโรยกันอย่งชะวอยแล้ว ให้ค้อยให้การ
มหลดเล็กให้ถกตอง

แต่ส่วนคฤหัสถ์นั้นเพราะเหตุทเวลายังเข้า ต้องจัด
เลี้ยงเย็นเขวกฟาสต์

วันที่ ๑๔. เลียงพระเย็นสำรับอย่างไทย ๆ แต่การ
เลี้ยงคฤหัสถ์ทอย่งเย็นเลี้ยงกลางวัน ด้วยกว่าจะแล้ว
สำเร้งก็คงสายมาก ความในหมายทำขวัญเป็นเวลาย่าย
มตเมื่อครั้งขึ้นเรือนคนคเหมองพระไปแล้วก็ทำขวัญที่
เคยว ข้างนอกเขาทำกันอย่างรแ่นไม่เคยเห็น ถก

13/12/2565

หากว่าทำข้ายตองแต่งตัว ๒ ทน ฎาเวลาขายนำแล้ว
มาถวายของพระเขาไม่แต่งตัว ถ้าหากว่าไม่แต่งตัว

คอนนคงจะเร็ว เป็นเลียงเข้าโต ถ้าแต่งตัวมากลัวจะ
ค้องไปเลียงเป็นกลางวัน

อนึ่งเวลาสวดมนตร์ทั้งวันที่ ๑๔ และที่ ๑๓ ให้มีค
ฌมิ่งไชยในเวลาสวดมนตร์จขบ อย่างเข่งงานข้างนบก
นิมนต์พระพจนมากโต ฌมิ่งไชยของทมอຍกเพราะค
ขาอย่างมอຍแล้วให้คคอ่านแชนนเลียงให้ โต พิณพาทย
ให้มีพิณพาทยมหาตเล็ก มีแต่เครื่องหาเพยรณกไม่
ครวกครน ให้ขมเตนคเขามายกที่สนามชญาทสูงหนึ่ง
จะโตพอเขนที่หลยหลกแคะเป็นคพิณพาทยอຍ

(ฉะขย่นเป็นพระราชาทรงเสวยสิ่งให้ย อินเขย่น)

งานพญาโตทรงัน ก้องงานขันพระตำหนักพญาโตในเดือน
พฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๘

โจนจก โจนจกนายนับ บุตร์พระยาบรมมหาราชพลก
เลื่องบันทิตย ก็อเลียงคฤหัสถ์ชาวราชการที่เคยบวชเป็นรชา
คณะ ถานาปริยธูมาแต่ก่อน

นิมนต์พระพจน ก้อพระยาพฤดาธิบดี (อ่อน โภบลวรรณะ)
เพราะเคยบวชและได้เป็น พระราชาคณะที่พระอมราภิกษิตมาแต่ก่อน

วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๘

พระยายม

นอนฝันไปว่ากินมะเขือต้ม เห็นจะเป็นตัวขี้หวีเข้า
 เลยนึกอยากไปวิ่งๆ ไล่ส่งให้อาณาทำที่พญาไทสำหรับ
 ถวายคุณวันนี้ คิดอ่านจัดการหุงเข้ากัณฑ์สักกั ให้
 เจ้าหาของหวาน ไม่ค่อยมีกัณฑ์เขื่อนแก้ว กัณฑ์งานๆ
 อย่างในเรือแม่เสียดสักกั ให้เตรียมให้ทันในวันนี้

สยามินทร์

“อาณา” กรมหลวงชุมพรเขตต์อุดมศักดิ์

“ตาอัน” พระยานพ็ทรวรภัก (อัน นรพัลลภ)

สวนดุสิต

วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๙

พระยายม

เรื่องทอดปลาที่ขายข้างระกัวมาก ถ้าปลาคือ
แล้วจากคนไม่ลง ขอให้จัดแถวทอดปลาที่สะพานคือ
เรือนข้างหน้าข้างใน ขอกกรมวังให้เขาจัดรถให้นางเอิบ
ออกไปทอด เตรียมเตาและกระทะไว้ให้พร้อม

สยามินทร์

ที่สะพานต่อเรือนข้างหน้าข้างใน คือที่พระตำหนักพญาไท

13/12/2565

**โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒ
दानवासबीस ३३३**